

ΕΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

Τόμος δωδέκατος

Συνδρομή ἑτησίαν : Ἐν Ἀθήναις, πρ. 10, ἐν ταῖς ἑπαρχίαις πρ. 12, ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ πρ. 20. — Αἱ συνδρομαὶ ἄρχονται ἀπὸ 1 ἰανουαρίου ἐκάστου ἔτους καὶ εἶναι ἑτησίαι. — Γραφεῖον τῆς Διευθύνσεως : Ὁδὸς Σταδίου, 6

15 Νοεμβρίου 1881

Η ΛΕΣΠΟΙΝΙΣ ΛΑΣΕΓΛΙΕΡ

[Μυθιστορία Ἰουλίου Σανδῶ*].

Α'

Ἐάν τυχαῖόν τι συμβεβηκὸς ἐκ τῶν ἀπερίρων ἐκείνων, ἐξ ὧν σύγκειται ὁ ἀνθρώπινος βίος, σὲ ἀναγκάσῃ, ἐνῶ διέρχῃσαι τὴν πόλιν Poitiers, νὰ σταθῇς ἐπὶ δολόκληρον ἡμέραν εἰς αὐτήν, ἐνθα ὑποθέτω ὅτι δὲν ἔχῃς οὔτε συγγενεῖς, οὔτε φίλους, οὔτε συμφέροντα ἀπαιτοῦντα τὴν παρουσίαν σου, ἀναποφύκτως θέλεις καταληφθῇ μετὰ μίαν ἢ δύο ὥρας ὑπὸ τῆς ἀφορήτου ἐκείνης ἀνίας, ἥτις ἐπικαίηται ἐπὶ τῶν ἐπαρχίων, ὡς βαρεῖα καὶ πνιγρὰ ἀτμοσφαῖρα, γινομένη ἰδίως ἐπιστητὴ εἰς τὴν πρωτεύουσάν ταύτην τοῦ Poitou.

Καὶ ἀληθῶς, ἐξαιρουμένης τῆς Βούργης (Bourges), οὐδεμίαν ἄλλην πόλιν καθ' ὅλην τὴν ἐπικράτειαν γνωρίζω, ὅπου τὸ ἀόρατον τοῦτο βευστὸν, τὸ διαπεραστικώτερον καὶ αὐτοῦ τοῦ μιστράλ καὶ τοῦ σιρόκο, ἔχει περισσοτέραν δριμύτητα· διότι ἐκεῖ εἰσχωρεῖ ἐν ἀκαρεῖ εἰς ὅλον σας τὸ εἶναι καὶ σὰς καταλαμβάνει ἐξ ἀπρόοπτου. Τοῦλάχιστον εἰς Βούργην, ὅπως ἐξορκίστητε τὴν ἐπιδημίαν ταύτην, δύνασθε νὰ ἐπιχειρήσῃτε ἐπίσκεψιν εἰς μίαν τῶν ὠραιότερων μητροπόλεων, ὥς ἡγερέ ποτε ἡ τέχνη καὶ ἡ πίστις τῶν καθολικῶν· ἐντὸς αὐτῆς ἔχετε ἄπειρα πράγματα νὰ θαυμάσητε καὶ νὰ ἐπασχολῇτε τὴν περιέργειάν σας ἐπὶ μίαν ἐβδομάδα καὶ ἔτι πλέον· δὲν σὰς ἀναφέρω δὲ καὶ τὸ μέγαρον τοῦ Jacques Cœur, ἕτερον θαυμάσιον ὅπου δύνασθε ἀνενόηστοι νὰ φιλοσοφῇτε ἐπὶ τῆς ἀγνωμοσύνης τῶν βασιλέων. Τέλος εἰς τὰς μακρὰς ἐκείνας καὶ ἐρήμους ὁδοὺς, ἐνθα τὸ χόρτον αὐξάνει μετὰ τῶν λιθοστρώτων, καὶ ἐνώπιον τῶν ἐπιβλητικῶν ἐκείνων μεγάρων, ἅτινα μελαγχολικῶς ὑφoῦνται εἰς τὰ ἥρεμα βάθη τῶν περιβόλων τῶν, ἡ ἀνία λαμβάνει ἀνεπαισθῆτως χαρακτηρὰ τινα μελαγχολίας μὴ ἀμοιρούσης θεληγῆτρων· διότι ἡ Βούργη ἔχει τὴν ποίησιν μοναστηρίου, τὸ Poitiers ὁμῶς εἶναι ἀληθὲς τάφος.

Ἄν λοιπόν, μ' ὅλας τὰς εἰλικρινεῖς εὐχάς, ὥς ἀποτείνω ὅπως σὲ φυλάξῃ ἡ τύχη, κακοποιόν τι πνεῦμα, συμβεβηκὸς τι ἀπρόοπτον, ἥθελέ σε σταματήσῃ ἐντὸς τῶν σκοτεινῶν ἐκείνων τοίχων, τὸ

* Βιογραφικὴν σημείωσιν περὶ τοῦ Ἰουλίου Σανδῶ καὶ χαρακτηρισμὸν τῶν ἔργων αὐτοῦ ἐδημοσίευσεν ἡ «Ἑστία» ἐν ἀριθ. 196 τῆς 30 Σεπτεμβρίου 1879, σελ. 609 τοῦ Η' τόμου.

καλλίτερον, τὸ ὅποιον ἤθελες κάμει, εἶναι ν' ἀπομακρυνθῇς ὅσον τάχιον αὐτῶν.

Ἡ ἐξοχὴ ἀπέχει μόλις βήματά τινα. Τὰ δὲ περὶχωρὰ, ἂν καὶ δὲν εἶναι πολὺ γραφικὰ, ἔχουσιν ὁμῶς τοποθεσίας τερενάς καὶ καταπρασίνους. Σπεῦσε λοιπὸν εἰς τὰς ὄχθας τοῦ Κλαίν. Ὁ Κλαίν εἶναι μικρὸς ποταμὸς, εἰς δὴ ἡ Βιέννη! παραχωρεῖ τὴν τιμὴν τοῦ νὰ ἀρδεύῃ τοὺς λειμῶνας τῆς ἐπαρχιακῆς ταύτης πρωτεύουσας. Ἐντούτοις ὁ Κλαίν ἔισκα τῆς τιμῆς ταύτης δὲν εἶναι οὔτε παταγώδης, οὔτε ὑπερήφανος· ἀπ' ἐναντίας κανονικὸς εἰς τὴν πορείαν του, κυλίζει ἡσυχῶς καὶ μετριοφρόνως τὰ ὕδατά του, χωρὶς νὰ πτοῖται διότι διέρχεται παρὰ τοὺς πόδας μιᾶς βασιλικῆς αὐλῆς, μιᾶς ἐπισκοπικῆς ἐδρας καὶ ἐνὸς νομαρχιακοῦ μεγάρου.

Ἄν δὲ ἀκολουθήσῃς τὴν ἀτραπὸν, ἀντιθέτως πρὸς τὸν ῥοὺν τοῦ ποταμοῦ, θέλεις μετὰ μιᾶς ἢ δύο ὥρων περίπατον, εὑρεθῇς εἰς κοιλάδα χαριεστάτην, σχηματιζομένην ὑπὸ τοῦ κυκλοτεροῦς ἀνοίγματος δύο λόφων, διὰ μέσου τῶν ὁποίων ῥέει ὁ Κλαίν.

Φαντάσθητε δύο ἀμφιθέατρα καταπράσινα, τὸ ἐν ἀντικεῖ τοῦ ἄλλου, χωριζόμενα ὑπὸ τοῦ ποταμοῦ τοῦ ἀντανακλῶντος ἀμφοτέρω. Πικρὰ γέφυρα, ἥς αἱ ἀψίδες καλύπτονται ὑπὸ χλόης καὶ μυρίων λεπτοφυῶν βρύων, ἐνώνει τὰς δύο ὄχθας. Εἰς τὸ μέρος τοῦτο ὁ Κλαίν πλατυνόμενος, ὅπως καὶ αἱ περιβάλλουσαι αὐτὸν κοιλάδες, σχηματίζει μεγάλην δεξαμενὴν, δεξαμενὴν στυλπνὴν καὶ διαυγεστάτην, ἥτις ἐκτείνεται ὡς μέγα καὶ ἀδιάσπαστον κάτοπτρον μέχρι τοῦ φραγμοῦ, ἐνθα τὸ κρύσταλλον ἐκεῖνο θλάται καὶ καταπίπτει εἰς ραχίδας μυριοτρόπως χρωματιζόμενας ὑπὸ τῶν ἡλιακῶν ακτίνων.

Ἐν τούτοις πρὸς τὰ δεξιὰ τὸ μέγαρον τῶν Λασεγλιέρ, ἀληθὲς κομποτέχνημα πῶν χρόνων τῆς Ἀναγεννήσεως, κάθηται ὑπερφάνως ἐπὶ τοῦ λόφου, καὶ ἀπὸ τοῦ ὁροπεδίου του θεωρεῖ κυματίζοντα ὑπὸ τοῦς πόδας του τὰ σκιερὰ καὶ καταπράσινα δάση τοῦ περιβάλλοντος αὐτὸ παραδείσου, ἐνῶ πρὸς τὰ ἀριστερὰ, εἰς τὴν ἀπέναντι ὄχθην, τὸ μικρὸν φρούριον τοῦ Βωμπέρ, ἀποκαρπυζόμενον κατὰ τὴν ἡμέραν ὑπὸ συμπλέγματος δρυῶν, φαίνεται ὡς θεωροῦν μὲ ὕψος ταπεινὸν καὶ ὀλι-

1. Ἄλλοι οὗτοι ποταμοὶ τῆς αὐτῆς ἐπαρχίας.

βερὸν τὸ ἀγέρωχον μεγαλύνει τοῦ γείτονός του.

Ἡ τοποθεσία αὕτη βεβαίως θέλει σοὶ ἀρέσει, καὶ ἐὰν ἤκουσας πρότερον τὴν διήγησιν τοῦ δράματος, ὅπερ συνέβη εἰς τὴν ἡσυχον ταύτην κοιλάδα, ἴσως ἐπισκεπτόμενος αὐτὴν αἰσθανθῇς τι ἐκ τοῦ μυστηριώδους θελήματος, ὅπερ αἰσθάνεται τις ἐπισκεπτόμενος μέρη καθιερωθέντα ὑπὸ ἱστορικοῦ τινος γεγονότος, ἴσως ἐπὶ τῆς πυκνῆς ἐκείνης χλόης θέλεις ἀναζητήσαι ἔχνη ἐξαφανισθέντα, ἴσως σκεπτικὸς καὶ μὲ βῆμα βραδύ βαδίζων ὑπὸ τὴν σκιάν των δασῶν θέλεις φέρεαι εἰς τὸν νοῦν σου ἀναμνήσεις καὶ ὑπάρξεις ἐκλιπούσας.

Ὁ μαρκήσιος Λασεγλιέρ, μόνος κληρονόμος ὀνόματος μέλλοντος νὰ ἐκλείψῃ μετ' αὐτοῦ, ἔζη εἰς τὰ κτήματά του, μὲ τὴν λαμπρότητα καὶ τὴν πολυτέλειαν ἡγεμόνος, ἀσχολούμενος εἰς κυνηγέσια, ἐπιδεικνύων τὸν πλοῦτόν του καὶ εὐεργετῶν τοὺς χωρικοὺς τοῦ ἄνευ βλάβης των συμφερόντων του, ὅτε αἰφνης κλονισμὸς συνετάραξε τὸ ἔδαφος καὶ μνηκυμὸς ὑπόκωφος ἀντήχησε πανταχοῦ, ὥς ὅταν ἡ θάλασσα ἐξαγριωθείσα προμηνύει καταιγίδα. Ἦτο ἡ ἀρχὴ τῆς τρομερᾶς ἐκείνης θυσίης, ἣτις ἀνεστάτωσε τὸν κόσμον· ἀλλ' ὁ μαρκήσιος Λασεγλιέρ δὲν ἐταράχθη ποσῶς, μόλις ἀνυσύχησεν ὀλίγον· διότι ἦτο ἐκ των εὐτραπέλων καὶ ἀμερίμων ἐκείνων πνευμάτων, ἅτινα ἐπειδὴ οὔτε εἶδον, οὔτε ἐνόησαν τὸ τί συνέβαινε πέριξ αὐτῶν, περιεκυκλώθησαν αἰφνης ὑπὸ των ἐπαναστατικῶν κυμάτων, ὡς παιδία κατὰ ληφθέντα ἐξ ἀπροόπτου εἰς τὸ παράλιον ὑπὸ τῆς ἐξορμώσης πλημμυρίδος. Καὶ εἶτε, ὅτε ἐκυνήγει ἐντὸς των ὑψηλῶν δασῶν του, εἶτε ὅτε ἐκάθητο νωχελῶς ἐντὸς τῆς μεγαλοπρεποῦς ἀμάξης του παρὰ τὴν νεκρὴν καὶ ὠραίαν σύζυγόν του, καὶ ἤσθάνετο ἑαυτὸν συρόμενον ὑπὸ των καλπαζόντων ἵππων του ἐπὶ τοῦ δμαλοῦ ἐδάφους, των σκιερῶν δειδροστοιχιῶν του, εἶτε ὅτε συνήνωνεν εἰς τὴν πολυτελῆ τράπεζάν του τοὺς εὐγενεῖς των περιχώρων, εἶτε ὅτε ἀπὸ τοῦ ἐξώστου του ἐθεώρει ὑπερφάνως τοὺς σιτοφόρους ἀγρούς του, τοὺς λειμῶνάς του, τὰ ποιμνιά του, τὰς ἐπαύλεις του, πάντοτε, ὅφ' οἶκνῃ ποτε ἄποψιν καὶ ἂν ἐξήταζε τὸ πολιτικὸν καὶ κοινωνικὸν ζήτημα, εὗρισκε τὴν παροῦσαν κατάστασιν των πραγμάτων τοσοῦτον καλῶς ἔχουσιν, ὥστε οὔτε ὑπέθετέ ποτε ὅτι ὑπῆρχον ἄνθρωποι σπουδαίως σκεπτόμενοι, ὅπως ἀντικαταστήσωσιν αὐτὴν δι' ἄλλης καλλιτέρας. Ἐν τούτοις, μᾶλλον διὰ νὰ ἀκολουθήσῃ των συμφερόντων ἢ χάριν προφυλάξεως, ἔλαβε καὶ αὐτὸς μέρος εἰς τὴν πρώτην ἐκείνην μετανάστευσιν, ἣτις, ἀληθῶς εἰπεῖν, δὲν ἦτο ἡ ἀπλοῦς περίπατος, ἰδιότροπὸν τι ταξιδεῖον χάριν καινοτροπίας· διότι δὲν ἐπρόκειτο τότε εἰμὴ νὰ περιμεινῶσιν ἕως οὗ κοπάσῃ ἡ μικρὰ ἐκείνη καταιγὶς καὶ ἐπανεέλθῃ ἡ αἰθρία· ἀλλ' ἀντὶ νὰ κοπάσῃ, ἡ καταιγὶς μετεβλήθη μετ' ὀλίγον εἰς θύελλαν φοβεράν καὶ ὁ οὐρανὸς οὐ μόνον δὲν ἐκαθαρί-

σθη, ἀλλ' ἐσκοτίσθη αἰφνης ὑπὸ αἵματῶν νεφῶν, νεφῶν ἐκπεμπόντων ἀστραπὰς καὶ κεραυνούς. Τότε μόνον ὁ μαρκήσιος ἤρχισε νὰ ἐννοῇ ὅτι τὰ πράγματα ἦσαν σοβαρώτερα παρ' ὅσον ἐξέλαβεν αὐτὰ, καὶ ὅτι ἡ κατάστασις ἐκείνη ἠδύνατο νὰ διαρκέσῃ πολὺ περισσότερον ἢ ὅσον ὑπέθετεν· ἐπείστεψε λοιπὸν εἰς Γαλλίαν, καὶ συνάξας ἐσπυσμένως ὅ,τι ἠδυνήθη νὰ ἐκποιήσῃ ἐκ τῆς κλοστικῆς περιουσίας του, ἔδραμε πρὸς συνάντησιν τῆς συζύγου του, ἣτις τὸν περιέμενεν εἰς τὰς δούλεις τοῦ Ῥήνου. Ἐκεῖ ἀπεσφύρη εἰς μικράν τινα πόλιν τῆς Γερμανίας, καὶ ἐξῆλθεν ἀφανῶς καὶ μετὰ πολλῶν στερήσεων. Ἡ μαρκησία, ὠραιότατη καὶ χαρίεσσα πάντοτε, ὑπέφερε τὴν τύχην της μετ' ὑπομονῆς· ἀλλ' ὁ μαρκήσιος, πλήρης πεποιθήσεως, ἤλπιζε πάντοτε εἰς τὸ μέλλον, μέχοι τῆς ἡμέρας, καθ' ἣν ἔμαθε τὴν μίαν εἰδήσιν μετὰ τὴν ἄλλην ὅτι ὀλίγοι ἀσήμενοι ἄνθρωποι, πτωχοὶ καὶ ἀνυπόδητοι, δὲν ἐφοβήθησαν νὰ ἀντιταχθῶσι κατὰ των στρατευμάτων των πολεμούντων ὑπὲρ καθιερωμένων δικαιωμάτων, ὅτι τὰ ἐνίκησαν, καὶ ὅτι εἰς των ἐνοικιαστῶν μιᾶς των ἐπαύλεων του, ὀνόματι Ἰωάννης Σταμπλῆ, ἐτόλμησε νὰ ἀγοράσῃ καὶ κατεῖχεν ἤδη ὡς νόμιμον καὶ ἀτομικὴν του ἰδιοκτησίαν τὸ μέγαρον καὶ τὸν παράδεισον τοῦ Λασεγλιέρ.

Ἀφότου ὑπῆρξαν οἱ Σταμπλῆ καὶ οἱ Λασεγλιέρ, πάντοτε οἱ Σταμπλῆ εὐρίσκοντο εἰς τὴν ὑπηρεσίαν των εὐπατριδῶν ἐκείνων, ὅθεν εὐλόγως ἡ οἰκογένεια Σταμπλῆ ἠδύνατο νὰ καυχῇται ὅτι εἶχε τὴν καταγωγὴν ἐπίσης ἀρχαίαν, ὅσον καὶ οἱ κύριοί της. Ἦσαν δὲ ἐκ των πιστῶν καὶ ἀφωσιωμένων ἐκείνων ὑπηρετῶν, ὧν ὁ τύπος ἐξέλιπε πλέον μετὰ των μεγάλων τιμαριωτικῶν ἰδιοκτησιῶν. Καὶ κατ' ἀρχὰς μὲν ἦσαν ἀπὸ πατρὸς εἰς υἱὸν ἀπλοὶ δασοφύλακες, ἔπειτα ὁμῶς κατήντησαν ἐνοικιαστικὴ ἐπαύλεως, καὶ βαθμὴδὸν διὰ τῆς οἰκονομίας καὶ τῆς δραστηριότητός των, χάρις ἐπίσης καὶ εἰς τὴν ἀγαθότητα των κυρίων τοῦ μεγάρου, οἵτινες τοὺς ἐβοήθουν πάντοτε, κατάρθωσαν νὰ ἀποκτήσωσι περιουσίαν τινα· καὶ δὲν ἦτο μὲν γνωστὸν πόση ἀκριβῶς ἦτο ἡ περιουσία αὐτῶν, ἀλλὰ γενικῶς ἐπιστεύετο, ὅτι ἦσαν πλουσιώτεροι παρ' ὅσον ἤθελον νὰ φαίνωνται· ὅθεν οὐδεὶς ἐξεπλάγη εἰς τὸν τόπον, ὅτε μετὰ τὸ ψήφισμα τῆς Ἐθνικοσυμβουλίας, τὸ κηρύττον ὅλα τὰ κτήματα των μεταναστευσάντων ἰδιοκτησίαν ἐθνικὴν, εἶδον τὸν Ἰωάννην Σταμπλῆ ἀγοράζοντα ἐπὶ δημοπρασίᾳ τὸν οἶκον των κυρίων του. Ἀλλὰ μετὰ τοῦτο ἐξηκολούθησε νὰ ζῇ πάλιν εἰς τὴν ἐπαυλὶν του ὡς πρότερον, πάντοτε δὲ δραστήριος, φιλόπονος καὶ μετριοφρων, ἡγόραζε χωρὶς νὰ ἀκούηται καὶ εἰς τιμὰς μετριοτάτας, τμήμα μετὰ τμήμα, τὰς γαίας τὰς ἡδη πωληθείσας ἢ κατασχεθείσας, καὶ οὕτω καθ' ἑκαστον ἔτος συνήνωνε καὶ συνήρμοζεν οὕτως εἰπεῖν, μίαν πρὸς μίαν, τὰς διεισφορὰς γαίας

τῆς κατακερματισθείσης ἐκείνης ἰδιοκτησίας.

Τέλος, ὅτε ἡ Γαλλία ἠδυνήθη νὰ ἀναπνεύσῃ ἐλευθέρως, καὶ ἡ γαλήνη ἤρχισε βαθμὴδὸν νὰ ἐπανέρχεται, ὁ Σταμπλῆ θέσας ὠραίαν τινα ἐαρινὴν πρωΐαν τὴν σύζυγον καὶ τὸ τέκνον του ἐντὸς τῆς ξυλίνης καὶ ἀσκεποῦς ἀμάξης του, καὶ καθίσας ἔμπροσθεν ὁ ἴδιος μὲ τὸ μαστίγιον εἰς τὴν μίαν χεῖρα καὶ τὰς ἡνίας εἰς τὴν ἄλλην, ἀνεχώρησεν ὅπως λάβῃ κατοχὴν τοῦ μεγάρου, ὅπερ ἀπετέλει τὴν πρωτεύουσιν τοῦ μικροῦ βασιλείου του. Ἐντούτοις ἡ κατοχὴ αὕτη δὲν ἐγένετο οὔτε τόσον θριαμβευτικῇ, οὔτε τόσον εὐθυμῶς· διότι ἐνῶ διήρχοντο τὰς εὐρείας ἐκείνας αἰθούσας, εἰς ἃς ἡ ἐρημία καὶ ἡ σιγὴ ἐδίδε σοβαρὸν καὶ ἐπίσημον χαρακτῆρα, ἐνῶ ἐβάδιζον ἐπὶ τοῦ πολυτελοῦς δαπέδου, ὑπὸ τὰς χρυσοποικίλους ὁροφάς, ἐν μέσῳ τέλους ὅλης ἐκείνης τῆς λαμπρότητος, τῆς ἀνακαλούσης τοὺς ἀπόντας κυρίους, ἡ σύζυγος Σταμπλῆ, ἣτις ἦτο ἀπλὴ γυνὴ τοῦ λαοῦ, ἤσθάνθη ταραχὴν ἀπερίγραπτον· ὅτε δὲ ἐφύλασεν ἐνώπιον τῆς εἰκόνης τῆς μαρκησίας, ἣν ἀνεγνώρισεν ἐκ τοῦ προσήνου καὶ χαριεπτάτου μεριδιματός της, ἡ καλὴ γυνὴ δὲν ἠδυνήθη πλέον νὰ κρατηθῇ· καὶ αὐτὸς ὁ Σταμπλῆ δὲν ἐκρυψε τὴν καταλαβοῦσαν αὐτὸν συγκίνησιν.

— Ἀκουσε, Γιάννη, εἶπεν ἡ σύζυγός του, σπογγίζουσα τὰ δάκρυά της· ἂς μὴ μείνωμεν ἐδῶ· αἱ καρδίαι μας θὰ θλίβωνται καὶ θὰ ἐντρέπωμαι ὁσάκις σκέπτομαι, ὅτι ἡμεῖς εἴμεθα πλούσιοι, ἐνῶ ἡ μαρκησία ταλαιπωρεῖται ἴσως ὑπὸ τῆς πτωχείας. Ὅσον καὶ ἂν συλλογίζωμαι ὅτι τὸν πλοῦτόν μας αὐτὸν τὸν ἐκερδήσαμεν μὲ τοὺς κόπους μας, αἰσθάνομαι πάντοτε κατὰ τι ἐντὸς μου, ὡς νὰ μὲ ἔτυπεν ἡ συνειδήσις. Δὲν σοὶ φαίνεται ὅτι αἱ εἰκόνας αὐταὶ μᾶς βλέπουσι μετ' ὀργῆς, ὡς ἐὰν ἤθελον νὰ μᾶς ὀμιλήσωσιν; Ἄς φύγωμεν· τὸ μέγαρον αὐτὸ δὲν ἐκτίσθη δι' ἡμᾶς· ὁ ὕπνος μας δὲν θὰ ἦναι ἡσυχος ἐδῶ, καὶ, πιστεύσόν με, φθάνει ὅτι ἔχομεν ἡμεῖς ἀφθόνως πάντα τὰ ἀναγκαῖά μας, ἐνῶ οἱ Λασεγλιέρ δυστυχούσιν. Ἐλα, ἂς ἐπιστρέψωμεν εἰς τὴν ἐπαυλὶν μας· ἐκεῖ ἀπέθανεν ὁ πατήρ σου, ἐκεῖ ἐγεννήθη ὁ υἱός μας, ἐκεῖ ἐζήσαμεν καὶ οἱ δύο μας εὐτυχεῖς· ἂς ἐξακολουθήσωμεν λοιπὸν νὰ ζῶμεν ὡς καὶ πρότερον· τότε οἱ τίμιαι ἄνθρωποι θὰ μᾶς ἐπαινέσωσιν, οἱ φθονεῖς θὰ μᾶς σεβασθῶσι, καὶ ὁ Θεὸς βλέπων ὅτι ἀπολαύομεν μετριοφρόνως τὰ πλοῦτή μας, δὲν θὰ ὀργισθῇ ἐναντίον μας, ἀλλὰ θὰ εὐλογῇ τὸν υἱόν μας καὶ τοὺς ἀγρούς μας.

Οὕτως ὀμιλήσεν ἡ χωρική, διότι εἶχε καρδίαν εὐγενῆ· καίτοι δὲ μὴ λαβοῦσα ἀνατροφὴν, εἶχεν ὅμως νοῦν εὐθὺν καὶ κρίσιν ὑγιᾶ. Βλέπουσα δὲ ὅτι ὁ σύζυγός της τὴν ἤκουε σκεπτικῶς καὶ ἐφαίνετο ἔτοιμος νὰ ἐνδώσῃ, ἐδιπλασίασε τὰς προσπαθείας της. Ἀλλ' ὁ Σταμπλῆ δὲν ἤργησε νὰ νικήσῃ τὴν συγκίνησιν τὴν καταλαβοῦσαν αὐτὸν κατ' ἀρχὰς· ἐκτὸς τούτου, οὗτος εἶχε λά-

βεαι παιδευσίν τινα καὶ εἶχε κάπως συγχρωτισθῇ πρὸς τὰς νέας ιδέας. Καὶ ἤσθάνετο μὲν ἐπὶ πρὸς τὴν μαρκησίαν μᾶλλον ἢ πρὸς τὸν μαρκήσιον σεβασμὸν τινα καὶ εὐγνωμοσύνην, ἀλλὰ βαθμὴδὸν, ἐνόσφ ἐπλούτει, ὁ πόθος τῆς ἰδιοκτησίας ἀνεπτύσσετο ἀνεπαίσθητως ἐν αὐτῷ, ἐσχάτως δὲ μάλιστα εἶχε κατανικήσει τὰ αἰσθήματά του ἐκείνα· ἐκτὸς τούτου εἶχε τέκνον· καὶ τὰ τέκνα εἶναι πάντοτε θυμωσία πρόφασις, ὅπως αἱ οἰκογένειαι δικαιολογήτωσι τὸν ὑπερβολικὸν ἐγωϊσμὸν καὶ τὴν κατὰχρησιν τοῦ ἀτομικοῦ συμφέροντος.

— Καλὰ καὶ ἄγρια εἶναι αὐτὰ ποῦ εἶπες, ἀπῆντησεν, ἀλλὰ τὰ μέγαρά κτίζονται διὰ νὰ κατοικοῦνται, καὶ υποθέτω ὅτι καὶ ἡμεῖς δὲν ἡγοράσαμεν αὐτὸ διὰ νὰ φυλάττωμεν ἐντὸς αὐτοῦ τὰ βώδια καὶ τὰ πρόβατά μας. Τί πταίομεν ἡμεῖς ἐὰν ἐφυγαν οἱ κύριοί μας; Μήπως ἡμεῖς ἐκηρύξαμεν αὐτοὺς ἐκτὸς τοῦ νόμου καὶ κατέσχομεν τὰ κτήματά των; Ὅχι· τὰ κτήματα αὐτὰ δὲν τὰ ἐκλέψαμεν· τὰ ἐκερδήσαμεν διὰ τῆς ἐργασίας μας, τὰ ἡγοράσαμεν ἀπὸ τὸ ἔθνος. Οἱ ἰδιοκτῆται των δὲν ὑπάρχουσι πλέον· οἱ τίτλοι κατηργήθησαν, καὶ ὅλοι οἱ Γάλλοι εἶναι ἴσοι μεταξὺ των· δὲν καταλαμβάνω λοιπὸν διατί δὲν θὰ κοιμηθῶμεν ἐδῶ τόσον ἡσυχῶς ὅσον καὶ οἱ Λασεγλιέρ.

— Σιώπα, Σταμπλῆ, σιώπα, ἀνέκραξεν ἡ χωρική· σεβάσθητι τὴν δυστυχίαν καὶ μὴ ὑβρίζῃς τὴν οἰκογένειαν, ἣτις πάντοτε ἔτρεφε σὲ καὶ τοὺς ἰδικούς σου.

— Δὲν ὑβρίζω κανένα, εἶπεν ὁ Σταμπλῆ ὀλίγον κατησχυσμένος, ἐπαναλαμβάνω μόνον, ὅτι καὶ εἰς τὴν ἐπαυλὶν μας ἐὰν ἐπιστρέψωμεν, τὸ πρᾶγμα διόλου δὲν ἀλλάσσει· διότι ἐδῶ δὲν βλέπω ἄλλους εἰμὴ τοὺς ποντικούς· αὐτοὶ μόνον θὰ μείνωσιν ἡσυχώτεροι ἐὰν φύγωμεν. Εἴμεθα ἀπλοὶ χωρικοὶ, εἶναι ἀληθές· ἡ ἀνατροφή μας δὲν συμφωνεῖ πρὸς τὸν πλοῦτον καὶ τὴν θέσιν εἰς τὴν ὁποίαν ἐφθάσαμεν, τὸ παραδέχομαι καὶ αὐτό· ἀλλ' ἴσα ἴσαι, ἐπειδὴ ἡμεῖς αἰσθανόμεθα ταύτην τὴν ἔλλειψιν, πρέπει νὰ προσπαθήσωμεν νὰ μὴ τὴν αἰσθανθῇ καὶ ὁ υἱός μας ἀργότερον. Εἶναι καθήκον μας λοιπὸν νὰ ἀναθρέψωμεν αὐτὸν ὡς ἀρεστῆς εἰς τὸν πλοῦτον καὶ τὴν θέσιν, εἰς τὴν ὁποίαν θὰ εὐρεθῇ μίαν ἡμέραν ὅταν μεγαλώσῃ. Εἰπέ μοι, δὲν θὰ καμαρώνῃς ὅταν θὰ ἴδῃς τὸν μικρόν μας μάγκαν, τὸν Βερνάρδον, μὲ τὸ ξίφος εἰς τὸ πλευρόν καὶ μὲ χρυσὰς ἐπωμίδας; Καὶ ἔπειτα, ἦθελα νὰ ἤξευρα, διατί νὰ μὴ γείνης καὶ σὺ ὅπως καὶ ἡ κυρία μαρκησία, ἡ πρόνοια των κτημάτων τούτων καὶ τὸ στόλισμα τοῦ μεγάρου;

— Ὁ υἱός μας θὰ ἀξίξῃ περισσότερον, ἐὰν δὲν ἀνατραφῇ ἐντὸς μεγάρου, καὶ ἡ κυρία μαρκησία ἀφῆκε μὲν τὴν κατοικίαν της, ἀλλὰ δὲν ἀφῆκεν ἐντὸς αὐτῆς τὸ μυστικὸν τῆς ὠριότητος καὶ των χαρίτων της. Βλέπεις, Σταμπλῆ, οἱ ἄνθρωποι ἐκεῖνοι εἶχον ἐπάνω τους κατὰ τι, τὸ ὁποῖον δὲν ἡμποροῦμεν ν' ἀποκτήσωμεν ἡμεῖς. Εἶναι δυ-

νατόν να πάρη κανείς τὰ κτήματά των, ἀλλὰ ἐκείνο τὸ κάτι τι δὲν θὰ τὸ πάρη ποτέ.

— Καλὰ, τί μὰς μέλλει; ἄς τὸ κρατήσουν αὐτὸ τὸ κάτι τι τους, καὶ ἄς τὸ χαίρουνται! Τὸ βέβαιον εἶναι, ὅτι τώρα τὸ μέγαρον αὐτὸ εἶναι ἰδικόν μας, καὶ θὰ μείνωμεν ἐδῶ.

Τοῦτο καὶ ἐγένετο. Ἐπλησίαζεν ἡ ἀνοιξίς, ἡ πρώτη τοῦ αἰῶνος· ὁ Βερνάρδος μόλις ὁκταετής τότε, ἦτο μικρὸς μάγκας, κεκτημένος εἰς μέγαν βαθμὸν ὅλας τὰς ἰδιότητας τῆς ἡλικίας του· ταρχοποιός, πείσμων, ἀνήσυχος, ἀνυπότακτος, δὲν ἔκαμνεν ἄλλο εἰμὴ νὰ παλαίῃ μετὰ παιδίᾳ τοῦ χωρίου, καὶ ὅτε μὲν νικῶν, ὅτε δὲ νικώμενος, ἐπηνήρχετο εἰς τὴν οἰκίαν μετὰ κατεστραμμένα ἐνδύματα ἢ μετὰ πρόσωπον τραυματισμένον. Ὁ Σταμπλὴ προσέλαβε παιδαγωγὸν διὰ τὸ καλὸν τοῦτο παιδίον, καὶ βέβαιος ὦν ὅτι ὁ σχολαστικὸς ἐκεῖνος ἤθελε μορφώσει τὸν υἱὸν του, ἤτοι μάσθη νὰ ἀπολαύσῃ ἐν ἀνέσει καὶ ἄνευ ἐπιδείξεως τῶν ἀγαθῶν, ἄτινα ἀπέκτησε διὰ τῶν κόπων του καὶ τῇ τυχερᾷ συνεισφορά τῶν περιστάσεων. Ἀλλ' ἦτο πεπωμένον ὅτι ὁ βίος του οὐδὲν ἄλλο ἔμελλε νὰ ᾔῃ εἰς τὸ ἐξῆς εἰμὴ σειρὰ ἀλεπαλλήλων ἀνησυχιῶν, συμφορῶν καὶ θλίψεων.

(Ἐπὶ συνέχῃ)

ΛΕΙΟΝΗ Γ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ

Ἐκ τοῦ ὑπουργείου τῶν ἐσωτερικῶν ἐξεδόθη ἄρτι ὁγκώδης τεύχος, περιλαμβάνον τὰ ἐξαγόμενα τῆς κατὰ τὸ 1879 ἐνεργηθείσης ἐπισήμου ἀπογραφῆς τοῦ πληθυσμοῦ τῆς Ἑλλάδος, συνταχθὲν δὲ ἐπιμελεῖται τοῦ παρὰ τῷ αὐτῷ ὑπουργεῖῳ ἐργαζομένου τμηματάρχου κ. Ἀλεξάνδρου Μανσολά. Ἐκ τοῦ πολλοῦ λόγου ἀξίον τοῦτου ἔργου μεταφύρομεν ἐνταῦθα τὸ περὶ τῆς ἀπογραφῆς τῆς πόλεως Ἀθηνῶν κεφάλαιον.

ΑΠΟΓΡΑΦΗ ΤΗΣ ΠΟΛΕΩΣ ΑΘΗΝΩΝ

Πρῶτον ἦδη κατὰ τὴν ἀπογραφὴν τοῦ 1879 ἐλήφθη τὸ μέτρον νὰ γίνῃ ἰδιαιτέρως ἀπογραφὴ τῶν κατοίκων τῆς πόλεως Ἀθηνῶν. Αἱ πρωτεύουσαι τῶν Κρατῶν μεγάλων ἢ μικρῶν, ἀρχαίων ἢ νέων, εἰ καὶ θεωροῦνται ὅτι περικλείουσι τὴν ἐντελεστέραν ἔκφρασιν τοῦ ἐθνικοῦ φρονήματος, καὶ ὅτι ἐν αὐταῖς κατοπτρίζονται οὕτως εἰπεῖν τὰ προτερήματα ἢ ἐλαττώματα, τὰ ἦθη καὶ ὁ χαρακτὴρ τοῦ ὅλου Κράτους, οὐχ ἥττον ἔχουσι καὶ ὅλως ἴδιον βίον διαδηλούμενον διὰ πράξεων ἢ γεγονότων ἰδίων. Ἡ ἐξέτασις ἐπομένως τῆς καταστάσεως τοῦ πληθυσμοῦ αὐτῶν παρέχει ὑπ' ἀμφοτέρως τὰς ἐπὶ φάσεις ταύτας ἐνδιαφέρον ἰδιόζων.

Πανταχοῦ σχεδὸν παρατηρεῖται ὅτι ὁ πληθυσμὸς τῆς πρωτεύουσας αὐξάνει ταχύτερον τοῦ πληθυσμοῦ τοῦ Κράτους, ἀν καὶ ἡ μὲν θνησιμότης αὐτῇ εἶναι ἀνωτέρα, ἢ δὲ σχέσις τῶν γεννήσεων πρὸς τοὺς κατοίκους καὶ τοὺς γάμους μικρότερη· τοῦτο δὲ, διότι ἀφ' ἑνὸς μὲν ἡ ἐν τῇ πρωτεύουσῃ ἐγκατάστασις νέων κατοίκων εἶναι ἀνωτέρα, ἀφ' ἑτέρου δὲ ἡ πυκνότης τῶν κατοίκων καθιστᾷ τὸν βίον δαπανηρότερον, ὅπερ περιστέλλει τὴν γονιμότητά.

Ἡ ἀπογραφὴ τῆς πόλεως Ἀθηνῶν διεξήχθη ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ καὶ διὰ δελτίων διανεμηθέντων κατ'

οἰκογενείας. Τῆς διὰ δελτίων ἀπογραφῆς ἐξήρθησαν τὰ φιλικὴν ὁικονομικὰ κατὰστῆματα, τὰ ἐκ παιδευτήρια ἐν οἷς δικιτῶνται ὑπότροφοι, τὰ ξενοδοχεῖα καὶ αἱ φυλακαί.

Κατὰ τὰ πορίσματα τῆς ἀπογραφῆς ταύτης ὁ ἀριθμὸς τῶν κατοίκων τῆς πόλεως Ἀθηνῶν, μὴ συμπεριλαμβανομένων τῶν ἐν ἐνεργείᾳ στρατιωτικῶν (3,460), ἐξηκριβώθη εἰς 63,374.

Ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐπὶ δελτίων ἀπογραφέντων ἀνέρχεται εἰς 61,198, διανεμόμενος ὡς ἐξῆς μετὰ τῶν ἐξ ἀστυνομικῶν τμημάτων εἰς 2 δικιτῶνται ἢ πόλεις·

Τμήμα	Ἀρρενες	Θήλειαι	Τὸ ὅλον
Α'	5,812	5,307	11,119
Β'	3,922	3,186	7,108
Γ'	6,510	5,412	11,922
Δ'	4,073	3,018	7,121
Ε'	6,433	5,788	12,221
ΣΤ'	5,866	5,630	11,496
Προσθ. εἰς ἅπαντα τὰ τμήμ.	73	78	151
Τὸ ὅλον	32,749	28,449	61,198

Ἀπεγράφησαν προσέτι·

	Ἀρρενες	Θήλειαι	Τὸ ὅλον
α) Εἰς τὰ Φιλικὰ Καταστ.	337	271	608
β) " τὰ Ἐκπαιδευτήρια	204	305	509
γ) " τὰ Ξενοδοχεῖα	487	136	623
δ) " τὰς Φυλακάς	428	8	436
Τὸ ὅλον	1,456	720	2,176

Ὁλ. ἀριθ. κατοίκων 34,205 29,169 63,374

Ἐπομένως, κατὰ τὰ διδόμενα ταῦτα, οἱ κάτοικοι τῆς πόλεως Ἀθηνῶν ὑπὸ τὴν ἐποψὴν φύλου διακρίνονται·

Εἰς ἄρρενας 34,205
" θήλειαι 29,169

ἦτοι ἐπὶ 100 κατοίκων 54 εἰσὶν ἄρρενες καὶ 46 θήλειαι, ἐν ᾧ δι' ὅλον τὸ Κράτος ὑπελογίσθησαν ἐπὶ τοῖς 100 ἄρρενες μὲν 52.45, θήλειαι δὲ 47.55.

Ὁ πληθυσμὸς οὗτος τῆς ἡμετέρας πρωτεύουσας ἀναλογεῖ πρὸς τὸν ὅλον πληθυσμὸν τοῦ Κράτους ὡς 3.83 ἐπὶ τοῖς 100.

Ἡ ἀναλογία αὕτη εἶναι διὰ τὴν Βιέννην 1.25 τοῖς 100, Βερολίον 2.96, Παρίσιους 4.54, Λονδὶνον 13.97. Ἐπομένως ὁ πληθυσμὸς τῶν Ἀθηνῶν εὐρίσκεται εἰς ἀναλογίαν ἐκείνων τῆς Βιέννης καὶ τοῦ Βερολίνου.

Κατὰ τινὰ πινάκα ἀπογραφῆς, ὑπάρχοντα ἐν τοῖς ἀρχαίοις τοῦ ὑπουργείου τῶν ἐσωτερικῶν, ἐπιμεκρυμένον δὲ παρὰ τοῦ τότε διοικητοῦ Ἀττικῆς κ. Ἀξιώτου, ἐν ἔτει 1836 ὁ δῆμος τῶν Ἀθηναίων ἀποτελοῦμενος κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ἐκ μόνης τῆς πόλεως καὶ τῶν περιχώρων αὐτῆς, περιελάμβανε κατοίκους 14,092. Ἐπομένως ἂν λάβωμεν τὸν ἀριθμὸν τοῦτον, καίπερ μὴ παριστάνοντα μόνης τῆς πόλεως τὸν πληθυσμὸν, ὡς ὅρον συγκρίσεως, ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐν Ἀθήναις κατοίκων ἠξίησεν ἀπὸ τοῦ 1836 μέχρι τῆς ἀπογραφῆς τοῦ 1879, ἐν διαστήματι δηλαδὴ 43 περιποῦ ἐτῶν, κατὰ 450 περίπου τοῖς 100, ἦτοι 10 τοῖς 100 κατ' ἔτος.

Ἡ αὐξήσις αὕτη, φυσικὸν ἀποτέλεσμα τῆς μετὰ πολυετῆς καταστροφῆς καὶ συμφορᾶς ἰδρυθείσης

νέας τάξεως καὶ τοῦ ἀναγεννηθέντος ἐθνικοῦ βίου, δὲν δύναται βεβαίως νὰ ὑποστηριχθῇ ὡς ἡ κανονικὴ τοῦ πληθυσμοῦ τῆς πρωτεύουσας τοῦ ἑλληνικοῦ Κράτους αὐξήσις, καὶ ὡς τοιαύτη νὰ παραβληθῇ πρὸς τὴν αὐξήσιν τοῦ πληθυσμοῦ τῶν πρωτεύουσῶν ἄλλων Κρατῶν. Οὐχ ἥττον χάριν ἀπλῆς πληροφωρίας σημειῶ ὅτι ἡ ἐτησία αὐξήσις ὑπολογισθεῖσα ἐπὶ περιόδου 30 ἐτῶν ἐπὶ τοῖς 100, εἶναι διὰ τὸν πληθυσμὸν τῶν Παρισίων 3.23, διὰ τὸν τοῦ Λονδίνου 2.31, τοῦ Βερολίνου 3.56, τῆς Βιέννης (ἐπὶ περιόδου 26 ἐτῶν) 1.89.

Οἱ 63,374 κάτοικοι τῆς πόλεως Ἀθηνῶν ἀπαρτίζουσι 15,209 οἰκογενείας, ὅπερ ὑποδεικνύει ὅτι ἐκάστη αὐτῶν ἀποτελεῖται ἀπὸ 4.17 άτομα, ἀντὶ 4.62 ὅστις εἶναι ὁ μέσος ὅρος ἀτόμων τῶν ἀποτελούντων τὴν οἰκογένειαν ἐν Ἑλλάδι.

Κοινωνικὴ κατὰστασις καὶ ἡλικία.

Οἱ κάτοικοι τῆς πόλεως Ἀθηνῶν, κατὰ μὲν τὴν κοινωνικὴν αὐτῶν κατὰστασιν διανεμονται ὡς ἐξῆς·

	Ἀρρενες	Θήλειαι	Τὸ ὅλον
Ὁλ. ἀριθ. κατοίκων	34,205	29,169	63,374
Εἰς ἄρρενας	34,205	29,169	63,374
" θήλειαι	29,169	34,205	63,374

Ἡλικία	Ὁλικὸς ἀριθμὸς			Ἐπὶ τοῖς 100		
	Ἀρρένων	Θηλέων	Ἀμφοτέρων τῶν φύλων	Ἀρρενες	Θήλειαι	Ἀμφοτέρων τῶν φύλων
0 — 12 μηνῶν	611	578	1189	4.79	1.98	1.88
1 — 5 ἐτῶν	3094	2867	5961	9.05	9.83	9.41
5 — 10 "	3292	3102	6394	9.62	10.63	10.09
10 — 15 "	3920	3338	7258	11.46	11.44	11.45
15 — 20 "	4171	3951	8122	12.19	13.55	12.81
20 — 25 "	3270	2921	6191	9.56	10.01	9.77
25 — 30 "	3695	2849	6544	10.81	9.77	10.33
30 — 35 "	2598	1930	4528	7.60	6.62	7.14
35 — 40 "	2503	1995	4498	7.32	6.84	7.10
40 — 45 "	1935	1159	3094	5.65	3.97	4.88
45 — 50 "	1052	1246	2748	4.39	4.27	4.34
50 — 55 "	933	724	1657	2.73	2.48	2.62
55 — 60 "	898	840	1738	2.63	2.88	2.74
60 — 65 "	596	550	1146	1.74	1.89	1.81
65 — 70 "	446	482	928	1.30	1.65	1.46
70 — 75 "	323	270	593	0.94	0.93	0.94
75 — 80 "	202	190	392	0.59	0.65	0.62
80 — 85 "	80	83	163	0.23	0.29	0.25
85 — 90 "	43	46	89	0.13	0.16	0.14
90 — 95 "	14	20	34	0.04	0.7	0.05
95 — 100 "	11	11	22	0.03	0.04	0.03
100 καὶ ἄνω "	4	7	11	0.01	0.02	0.02
Μὴ ἐξακριβωθέντες	34141	29159	63300	99.81	99.97	99.88
Τὸ ὅλον . . .	64	10	74	0.19	0.03	0.12
	34205	29169	63374	100.00	100.00	100.00

	Ὁλ. ἀριθ.	Ἐπὶ τοῖς 100
Ἐγγαμοί	8,856	30.36
Ἀγαμοί	16,047	55.01
Ἐν γηραίᾳ	4,256	14.59
Μὴ ἐξακριβ.	10	0.04

	Ὁλ. ἀριθ.	Ἐπὶ τοῖς 100
Ἐγγαμοί	17,948	28.32
Ἀγαμοί	40,337	63.65
Ἐν γηραίᾳ	5,015	7.91
Μὴ ἐξακριβ.	74	0.12

Τὸ ὅλον 63,374

Ἐκ τῶν δεδομένων τούτων προκύπτει ὅτι ἡ σχέσις τῆς κοινωνικῆς καταστάσεως τῶν ἐν Ἀθήναις κατοίκων εἶναι διάφορος τῆς τοῦ ὅλου Κράτους. Οἱ ἔγγαμοι ἀμφοτέρων τῶν φύλων εἶναι ὀλιγώτεροι ἐν Ἀθήναις ἢ ἀλλοχοῦ τοῦ Κράτους. Ἐπίσης ἀφ' ἑτέρου οἱ ἄγαμοι εἶναι περισσότεροι, ἰδίως οἱ ἄρρενες, καθόσον ἐπὶ τῶν θηλέων ἡ διαφορὰ εἶναι ἐλαχίστη. Ἡ γηραία ὄμως, εἰ καὶ δι' ἀμφοτέρων τὰ φύλα εὐρίσκεται εἰς ἀναλογίαν κατὰ τὴν ἀνωτέραν τῆς διὰ τὸ λοιπὸν Κράτος, διὰ μὲν τὸ ἄρρεν φύλον ὑποδεικνύει ἀναλογίαν κατώτερην, διὰ δὲ τὸ θῆλυ κατὰ πολὺ ἀνωτέραν ἐκείνης τοῦ ὅλου Κράτους.

Κατὰ δὲ τὴν ἡλικίαν αὐτῶν τάσσονται ὡς ἐξῆς·

Ἑκτασίς καὶ οἰκοδομαί.

Κατὰ τὴν παρὰ τοῦ κ. Α. Κορδέλλα γενομένην καταμέτρησην ἐπὶ τῶν ἐν τῷ Δημαρχεῖῳ διαγραμμάτων τῆς πόλεως καὶ ἐπὶ τοῦ χάρτου τοῦ κ. I. A. Kaupert, ἡ πόλις τῶν Ἀθηνῶν καταλαμβάνει ἐπιφάνειαν 4,000,000 τ. μ. ἢτοι 4 τετραγωνικῶν χιλιομέτρων, ἐξ ὧν αἱ μὲν οἰκίαι καὶ τὰ ἐν τῷ μεταξὺ αὐτῶν κείμενα κενὰ οἰκόπεδα κατέχουσιν ἑκτασιν 2,576,485 τ. μ. περίπου, αἱ δὲ οἱ 615,995 τ. μ. καὶ αἱ ἐν τῇ πόλει πλατεῖαι 113, 520 μέτρα¹.

Ἐπὶ τῆς ἐκτάσεως ταύτης τῶν 4 τετραγωνικῶν χιλιομέτρων ὑπάρχουσι κατὰ τὴν ἐνεργηθεῖσαν εἰδικὴν ἀπαρίθμησιν 8,080 οἰκοδομαί. Ἐκ τούτων 7316 εἰσὶν οἰκίαι χρησιμεύουσιν πρὸς κατοικίαν, αἱ δὲ λοιπαὶ 764 χρησιμεύουσιν ἀποκλειστικῶς εἰς διάφορα καταστήματα.

Ἐκ τῶν 8,080 οἰκοδομῶν 7,405 εἰσὶν λιθόκτιστοι, 608 πλινθόκτιστοι καὶ 67 ξύλινοι.

Ἐκ τῶν 7,316 οἰκίων 3,661 κατοικοῦνται παρὰ τῶν ἰδιοκτητῶν αὐτῶν, 3,572 παρ' ἐνοικιαστῶν καὶ 83 εὐρίσκοντο ὑπὸ οἰκοδομήν.

Κατὰ τὴν ἀπογραφὴν τῶν οἰκοδομῶν ἐπεζητήθη προσέτι καὶ ἡ ἐξακριβωσις τῆς χωρητικότητος τῶν οἰκίων, ἀλλὰ αἱ σχετικαὶ πληροφορίες δὲν ἐλήφθησαν οὔτε πλήρεις οὔτε δι' ὅλης τῆς οἰκίας. Ἐν τούτοις ἐκ τῶν 6,630 οἰκίων δι' ἧς ἐλήφθησαν πληροφορίες εἰσὶν

Ἰσόγειοι	2,643
μὲ 2 ὀρόφους	768
3 "	2,504
4 "	694
5 "	21

Δὲν ἐλήφθη πληροφορία ἐπὶ οἰκίων 6,630

7,316

Ἐπὶ τῆς ἐκτάσεως τῆς πόλεως Ἀθηνῶν ἀναλογοῦσι κατὰ τ. χιλ. κάτοικοι μὲν 15,843, οἰκογένηται 3,802 καὶ οἰκοδομαί 2,020, ἐνῶ δι' ὅλον τὸ Κράτος ἀναλογοῦσι κατὰ τ. χιλ. κάτοικοι 32,94, οἰκογένηται 7.12 καὶ οἰκοδομαί 6.67. Οὕτω δὲ ἡ ἀναλογία αὕτη τῶν κατοίκων τῆς πρωτεύουσας κατὰ τ. χιλ. εἶναι 481 φορὰς ἀνωτέρα τῆς τοῦ ὅλου πληθυσμοῦ.

Συγκρίνοντες τὸν ἀριθμὸν τοῦτον τῶν οἰκίων πρὸς τὸν ἀριθμὸν τῶν κατοίκων καὶ τῶν οἰκοδο-

1. Ἡ ὑπόλοιπος ἑκτασίς διανέμεται ὡς ἐξῆς:	
Ἀνακτορικὸς κήπος	192,000 μ.
Τὸ Ζέφυρον μέγαρον καὶ οἱ περὶ αὐτὸ κήποι καὶ ἀγροί	144,000
Τὸ Ὀλυμπιεῖον καὶ τὰ περὶ τὴν πόλιν Ἀδριανου κενὰ	105,000
Ἡ Ἀκρόπολις καὶ τὸ περὶ αὐτὴν ὄρεον τοῦ Πρωτόδου, τὸ θέατρον τοῦ Διονύσου καὶ ὁ Ἀρεῖος Ἡγῶς	206,000
Τὸ Θησαῖον καὶ τὰ περὶ αὐτὸ κενὰ	47,000
(Α: Ἀθῆναι: ἔξεταζόμεναι ὑπὸ ὑδαυλικῆν ἐποψίν. 1879. Σελ. 16).	

μῶν, εὐρίσκοντες ὅτι ἐκάστη οἰκία περιλαμβάνει κατὰ μέσον ὅρον ἄτομα μὲν 8.66, οἰκογενεῖς δὲ 2.08, ἐνῶ ὁ μέσος ὅρος τοῦ ὅλου Κράτους δι' ἐκάστην οἰκίαν εἶναι ἄτομα 5.23, οἰκογενεῖς 1.13.

Αἱ 7,316 οἰκίαι διανέμονται ὡς ἐξῆς μεταξὺ τῶν 6 ἀστυνομικῶν τμημάτων:

	Οἰκίαι	Κάτοικοι	Κάτοικοι δι' ἐκάστην οἰκίαν
Τμημα Α'	1,650	11,149	6.76
" Β'	788	7,108	9.02
" Γ'	1,358	11,952	8.80
" Δ'	844	7,121	8.50
" Ε'	1,344	12,221	9.09
" ΣΤ'	1,332	11,496	8.63
	7,316	61,047	8.34

Ἐκ τῶν παρατεθέντων ἀριθμῶν τῶν οἰκοδομῶν καὶ τῶν κατοίκων κατ' ἀστυνομικὸν τμημα προκύπτει ὅτι τὸν πυκνότερον πληθυσμὸν ἔχει τὸ Ε' ἢτοι 9.09 κατοίκους δι' ἐκάστην οἰκίαν. Τούτω ἔπονται τὸ Β' 9.02, τὸ Γ' 8.80, τὸ ΣΤ' 8.63, τὸ Δ' 8.50, τὸ Α' 6.76, ὅπερ ἐπομένως ἔχει καὶ τὸν ἀρκεότερον πληθυσμὸν.

Αἱ τέσσαρες μεγάλαι εὐρωπαϊκαὶ πρωτεύουσαι, περὶ ὧν παρατέθησαν καὶ ἀνωτέρω πληροφορίες, ἐν ἐλλείψει τοιούτων περὶ ἄλλων πρωτευουσῶν πρὸς ἧς ἡ σύγκρισις ἡδύνατο νὰ ἔχῃ ἀναλογίαν μᾶλλον ἐνδιαφέρουσαν, ἔχουσι τὴν ἐξῆς ἑκτασιν:

Λονδίνον	Τ. χιλ. 316
Παρίσι	" 78
Βιέννη	" 56.25
Βερολίνον	" 22.224

Ἐπὶ τῆς ἐκτάσεως ταύτης ἀναλογοῦσι κατὰ τ. χιλ. κάτοικοι ἐν Λονδίῳ 8,900, ἢτοι 67 φορὰς περισσότεροι τῆς ὅλης Ἀγγλίας, ἐν Παρίσι οἱ 21,740 ἢ 315 φορὰς περισσότεροι τῆς Γαλλίας, ἐν Βερολίῳ 15,405 ἢτοι 233 φορὰς περισσότεροι τοῦ ὅλου πρῶτον Κράτους, ἐν Βιέννῃ 8,400 ἢ 150 φορὰς περισσότεροι τοῦ ὅλου Κράτους.

Ἀπὸ τοῦ ἔτους 1870 μεγάλην ἔλαβεν ἐν τῇ πόλει τῶν Ἀθηνῶν ἐπίτασιν ἡ ἀνέγερσις νέων οἰκοδομῶν, διότι κατὰ τὰς πληροφορίες τῆς ἀστυνομίας ἀπὸ τοῦ ἔτους τούτου μέχρι τοῦ 1879 ἐχορηγήθησαν παρ' αὐτῆς 1,121 ἄδειαι οἰκοδομῆς.

Ἑπαγγέλματα.

Ἐκ τῶν 63,374 κατοίκων ἐξηκριβώθη τὸ ἐπάγγελμα 34,278. Κατὰ τὴν ἐξακριβώσιν ταύτην ἐν Ἀθῆναις ὑπάρχουσι:

Βιομήχανοι	5552
Ἐμποροὶ	3815
Ἐργάται	2602
Ἐργάτριαι	656
ὑπηρεταί	3629
ὑπηρετρίαι	2965
Κτηματῆται	1167
Γεωργοὶ	603
Ποιμένες	155
Ἱατροὶ	203
Φαρμακοποιοὶ	73

Μαῖται	82
Δικηγόροι	348
Κληρικοὶ	163
Δημοσιογράφοι	51
ὑπάλληλοι δημοῖοι	1327
" δημοτικοὶ	65
Στρατιωτικοὶ ἐν ἀργίᾳ	305
Πολιτικοὶ συνταξιούχοι	114
Διδάσκαλοι	318
Διδασκάλισσαι	299
Διαφόρων ἄλλων ἐπαγγελμάτων	877

Προκειμένου περὶ τῶν ἐπαγγελμάτων τῶν κατοίκων τῆς πόλεως Ἀθηνῶν, δὲν εἶναι ἴσως ἄνευ ἐνδιαφέροντος καὶ ἡ πληροφορία περὶ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἐν αὐτῇ διαφόρων βιομηχανικῶν, ἐμπορικῶν καὶ λοιπῶν καταστημάτων. Κατὰ τὰς ληφθείσας πληροφορίες, ὑπάρχουσιν ἐν Ἀθῆναις ἐργαστήρια ἐδωδίων 599, ἐξ ὧν 234 παντοπωλεῖα, ἢτοι 1 παντοπωλεῖον ἐπὶ ἀτόμων 271. Ἐμπορικὰ καταστήματα διάφορα 350. Βιομηχανικὰ ἐργοστάσια 598, ἐξ ὧν κλιβανοὶ 52, ἀρτοποιεῖα 46. Ἐργοστάσια ἐνδυμασίας 399, ἐξ ὧν ὑποδηματοποιεῖα 143 ἢτοι 1 ἐπὶ 159 ἀτόμων. Καταστήματα γραμμάτων 60 (ἢτοι τυπογραφεῖα, βιβλιοπωλεῖα, βιβλιοδετεῖα κτλ.). Οἰνοπωλεῖα 288 ἢ 1 ἐπὶ 220 ἀτόμων. Καφενεῖα 161 ἢ 1 ἐπὶ 394 ἀτόμων. Ξενοδοχεῖα καὶ μαγειρεῖα 126. Καπνοπωλεῖα 112. Κουρεῖα 77. Φαρμακεῖα 30. Συμβολαιογραφεῖα 24.

Ἑκπαίδευσις.

Ἐκ τῶν κατοίκων τῆς πόλεως 32,761 εἰσὶν ἐγγράμματοι καὶ 30,345 ἀγράμματοι, διανεμέμενοι ὡς ἐξῆς κατὰ φύλον:

	Ἄνδρες	Γυναῖκες
Ἐγγράμματοι	21,330	11,431
Ἀγράμματοι	12,734	17,611
Δὲν ἐξηκριβώθησαν	141	127

ἢτοι ἀναλογοῦσιν ἐπὶ 100 μὲν ἀρρένων κατοίκων ἐγγράμματοι ἄρρενες 62, ἐπὶ 100 δὲ θηλέων κατοίκων ἐγγράμματοι θήλειαι 39.

Κατὰ τὰς πληροφορίες τοῦ ὑπουργείου τῆς ἐκπαίδευσως ὑπάρχουσιν ἐν Ἀθῆναις 62 δημοτικὰ σχολεῖα, ἐξ ὧν ἀρρένων 25, θηλέων 37. Ἐκ τούτων δημοσία 3 ἀρρένων καὶ 4 θηλέων. Ἀπαντὰ τὰ σχολεῖα ταῦτα ἔχουσι μαθητὰς 5,698 διανεμομένους ὡς ἐξῆς:

	Μαθηταί	Μαθήτριά
Δημοσίων	815	1,040
Ἰδιωτικῶν	1,845	1,998

Εἰς τὰ δημοσία σχολεῖα διδάσκουσιν, εἰς μὲν τὰ τῶν ἀρρένων διδάσκαλοι 9, εἰς δὲ τὰ τῶν θηλέων διδάσκαλισσαι 20. Ἐπομένως ἀναλογεῖ 1 διδάσκαλος ἐπὶ 90 μαθητῶν καὶ 1 διδάσκαλισσα ἐπὶ 52 μαθητρίων.

Ἐν τῇ πόλει τῶν Ἀθηνῶν ὑπάρχουσι παιδία τῆς ἡλικίας τῶν δημοτικῶν σχολείων 7,679, ἢτοι ἄρρενα 3,979, θήλειαι 3,700.

Ἐπομένως ἐκ τῶν παιδίων τούτων φοιτῶσιν εἰς τὰ δημοτικὰ σχολεῖα, τὰ τε δημοσία καὶ τὰ

ἰδιωτικά, 74 τοῖς 100, ἢ ἄρρενα μὲν 67 τοῖς 100, θήλειαι δὲ 82 τοῖς 100.

Ἀστική κατάστασις.

Κατὰ τὸν χρόνον τῆς ἀπογραφῆς ἐν τῇ πόλει τῶν Ἀθηνῶν εὐρέθησαν παρόντες:

Δημόται Ἀθηναῖοι	29,634
Ἑτεροδημόται	24,148
Ἀλλοδαποὶ	7,423
Ἀγνώστου δημοτικότητος	2,169

Ἐκ τῶν ἀλλοδαπῶν ἦσαν:

Ἕλληνες ἐκ διαφόρων μερῶν τῆς Τουρκίας (ὑπήκοοι Ὀθωμανοί)	2788
Ἰταλοὶ	457
Ἀγγλοὶ	372
Γάλλοι	235
Γερμανοὶ	175
Ἀυστριακοὶ	105
Ῥώσοι	89
Διαφόρων ἄλλων ἐθνικοτήτων	3202

Ἐκ τῶν ἀλλοδαπῶν τούτων 1,066 δὲν λαλοῦσι τὴν ἑλληνικὴν γλῶσσαν.

Ο ΛΟΥΔΟΒΙΚΟΣ ΦΙΛΙΠΠΟΣ

καὶ οἱ καλλιτέχναι.

Ὁ βασιλεὺς τῆς Γαλλίας Λουδοβίκος Φίλιππος ἦτο φίλος τῶν καλῶν τεχνῶν, ἐπειδὴ ὁμῶς ἦτο καὶ τῶν χρημάτων ἐπίσης φίλος, προσεπάθει νὰ υποστηρίξῃ τὴν καλλιτεχνίαν ὅσον ἐνεστὶν οἰκονομικώτερον.

Συχνάκις περὶ τὴν πρῶτην ἐπεσκεπτετο διάσημὸν τινα ζωγράφον, πρὸς ὃν εἶχε παραχωρήσει κατοικίαν καὶ ἐργαστήριον ἐν τῷ Λούβρῳ, συνδεδεγμένον μετ' αὐτοῦ οἰκίᾳ, καὶ ἀπήρχετο. Συνήθως δὲ μετὰ τὴν ἀναχώρησίν του ὁ ζωγράφος ἐφώνει πρὸς τοὺς μαθητὰς του:

— Ὁ βασιλεὺς ζητεῖ δύο χιλιάδων φράγκων εἰκόνα, ἧς ἴδωμεν τί εἰμποροῦμεν νὰ τῷ δώσωμεν.

Μετέβαινε δ' ἀπὸ ἀκριβαντος εἰς ἀκριβαντα, ἐξέλεγε τὸ ἀμύζον αὐτῷ σχεδίασμα, καὶ τὸ μέτεφρεν εἰς τὸ ἴδιον αὐτοῦ ἐργαστήριον, ὅπου τὸ ἐπεξεργάζετο καὶ τὸ ἐτελειοποιεῖ ἀναλόγως πάντοτε πρὸς τὴν υποσχεθεῖσαν ποσότητα. Εἴτα ἡ εἰκὼν παραδίδετο πρὸς τὸν βασιλέα, ὅστις καὶ κατὰ τὴν τελευταίαν στιγμὴν δὲν ἐθεώρει ἀναξιοπρεπὲς νὰ κάμῃ συμφωνίαν πρὸς ὑποτίμησιν εἰ δυνατόν τῆς ὀρισθείσης ἀξίας τῆς εἰκόνης.

Τὸ ἐπόμενον ἀνέκδοτον ἐξ ἀσφαλεστάτης προερχόμενον πηγῆς, χαρακτηρίζει ἀριούτως τὴν πρὸς τὰς διαπραγματεύσεις μανίαν τοῦ Λουδοβίκου Φιλίππου.

Ὁ γλύπτης Δ* εἶχεν ἐκθέσει ἐν τῇ αἰθούσῃ τοῦ Λούβρου προτομὴν τινα, ἣν ὁ βασιλεὺς ἤθελε ν' ἀγοράσῃ. Ὁ διευθυντὴς τῶν Καλῶν Τεχνῶν ἐπεφορτίσθη νὰ πληροφορηθῇ περὶ τῆς τιμῆς τῆς προτομῆς ἐκείνης, χωρὶς νὰ διακοινώσῃ

ποῖος ἦτον ὁ ἀγοραστής, ὁ δὲ καλλιτέχνης ἐζή-
τησε τετρακισχίλια φράγκα.

Ὁ γλύπτης Δ* προσελήθη ὑπὸ τοῦ διευθυν-
τοῦ τῶν Καλῶν Τεχνῶν εἰς τὸ Λοῦβρον, ὅπως
ἐλθῶσιν εἰς διαπραγματεύσεις περὶ τῆς προτο-
μῆς του. Ὁ καλλιτέχνης μετέβη κατὰ τὴν ὁρι-
σθεῖσαν ὥραν, ἀλλ' ἠναγκάσθη νὰ ἀναμείνῃ ἐφ'
ἱκανὸν χρόνον ἐν τῷ ἀντιθαλάμῳ, ὅτε δὲ τέλος
εἰσῆλθῃ παρὰ τῷ διευθυντῇ, εὗρεν αὐτὸν ὥστε τε-
ταραγμένον. Οὐδὲν ἦτον οὗτος ὑπεδέξατο αὐτὸν
φιλοφρόνως, καὶ ἐφάνη πρὸς αὐτὸν ὑπὲρ τὸ δέον
ἵσως περιποιητικὸς· ἐπὶ τέλους δ' ἀνῆγγειλεν αὐ-
τῷ ὅτι τὸ πρόσωπον, τὸ ὁποῖον ἐπεθύμει τὴν
προτομήν, προσέφερε μόνον δύο χιλιᾶδας καὶ πεν-
τακόσια φράγκα.

Ὁ Δ* εἶπεν ὅτι δὲν τῷ συνέφερεν, ὅτι τὸ μάρ-
μαρον τῷ ἐστοίχιζεν ἀκριβῶς, ὅτι ἡ τιμὴ ἐκείνη
ἦτο πολὺ εὐτελής, τὰς δαπάνας μὲν ἀντισταθ-
μίζουσα, ὅτι δὲν ὑπελείπετο τίποτε ὡς ἀμοιβὴ
τῆς καλλιτεχνικῆς του ἀξίας. Ὁ διευθυντὴς τῶν
Καλῶν Τεχνῶν ἐφαινετο πεπεισμένος περὶ τῆς
δρθότητος τῶν παρατηρήσεών του, ἐν τούτοις ἐ-
σίγη, καὶ ἐθεώρει συγχάκεις πρὸς θύραν κεκλει-
σμένην ἀπέναντι αὐτοῦ.

Ἀφ' ὧν ἐγέρθη, καὶ προφασισθεὶς ὅτι ἐμελλε
νὰ δώσῃ παραγγελίαν τινὰ ἐγένετο ἄφαντος ὅ-
πισθεν τῆς θύρας ἐκείνης κλεισθείσης πάλιν. Ψι-
θυρισμοὶ ἠκούοντο ἀπὸ τοῦ ἄλλου μέρους. Μετὰ
μακρὸν, ὁ διευθυντὴς τῶν Καλῶν Τεχνῶν, οὐ-
τινος ἡ ἀδημονία καθίστατο καταφανεστέρη, ἐ-
πέστρεψεν εἰς τὴν αἴθουσαν.

Κύριε Δ*, ἐπανέλαβε, μόνον κατὰ ἐκατὸν
φράγκα δύναμαι ν' αὐξήσω τὴν τιμὴν, τὴν ὁ-
ποίαν σὰς προσέφερα· δὲν ἔχω ἄδειαν οὐδὲ λε-
πτὸν νὰ προσφέρω περισσότερον.

— Ἄ! ἀνεφώνησεν ὁ γλύπτης ἀγανακτῆσας,
ποῖος εἶνε παρακαλῶ ὁ χαριτωμένος αὐτὸς ἀγο-
ραστής, ὁ ὁποῖος κἀμνε αὐτὰ τὰ ἐβραϊκά πα-
ζάρια;

— Σοῦτ! Σοῦτ! διέκοψεν ὁ διευθυντὴς περι-
δεῆς θεωρῶν πρὸς τὴν θύραν. Εἶνε, προσέθηκεν,
ἄνθρωπος πλούσιος καὶ μὲ μεγάλην ἐπιρροήν, ὁ
ὁποῖος ἀφελύτως θὰ παραγγείλῃ καὶ ἄλλα ἔρ-
γα, καὶ ὁ ὁποῖος ἀργότερα εἴμφορὸς νὰ σὰς ἀν-
ταμείψῃ. Ἀλλ' ἂς τελειώσωμεν. Ποῖα εἶνε ἡ
τελευταία λέξις σας;

— Τρεῖς χιλιᾶδες πεντακόσια φράγκα.

— Ὁ δὲ δοκιμάσας ἀκόμη μίαν φοράν.
Ὁ διευθυντὴς τῶν Καλῶν Τεχνῶν ἀπῆλθε
καὶ οἱ ψιθυροὶ ἐπανῆρχισαν ὅπισθεν τῆς θύρας.
Ἐπανῆλθε δὲ τεταραγμένος.

— Δύο χιλιᾶδες πεντακόσια. Δὲν θέλει νὰ
δώσῃ περισσότερα.

— Τότε λοιπὸν ἂς πιάσῃ πᾶσα διαπραγμα-
τευσις, ἀνέκραξεν ὁ Δ* ἐταλαιμώμενος ν' ἀπέλθῃ·
ὁ φίλος σας εἶνε ἕνας τρομερὸς ἐξηγταβελώτης.

Ὁ διευθυντὴς ἐπέθηκε ζωηρῶς τὸν δάκτυλον

τοῦ ἐπὶ τοῦ στόματός του καὶ ἐξῆλθε τὸ τρίτον.

Ἀλλὰ τὴν φοράν ταύτην ἐλησμονήσας νὰ κλεί-
σῃ τὴν θύραν, καὶ ὁ Δ* ἀνυπομονῶν νὰ μάθῃ
ποῖος ἦτον ὁ τοιαύτης συμφορῆς κἀμνων ἀγο-
ραστής, ὤθησεν αὐτὴν βίαιως. Ἀνθρώπος τις
συνδιδραχόμενος μετὰ τοῦ διευθυντοῦ τῶν Κα-
λῶν Τεχνῶν, ἐντὸς θαλάμου παρεμφεροῦς πρὸς
ἀντιθάλαμον, ἀπέστρεψεν ἐν σπουδῇ τὸ πρόσω-
πόν του. Ἀλλ' ὅση καὶ ἂν ὑπῆρξεν ἡ σπουδὴ
του, ὁ Δ* ἀνεγνώρισε τὰς περιωνύμους τότε πα-
ραγναθίδας τοῦ Λουδοβίκου Φιλίππου.

Ἡ πολυπραγμοσύνη αὐτῇ τοῦ καλλιτέχνου ἐ-
τιμωρήθη. Αἱ διαπραγματεύσεις διεκόπησαν, καὶ
ὁ Δ* ἐκράτησε τὴν προτομήν του, ἣν βραδύτε-
ρον ἐπώλησεν ἀντὶ πεντακισχιλίων φράγκων πρὸς
ἀπλοῦν τινα τῶν καλῶν τεχνῶν φίλων.

Ἄν ὁ Λουδοβίκος Φίλιππος ἐπεθύμει ν' ἀπο-
κτῇ ἀριστουργήματα ἀντὶ εὐτελοῦς τιμῆς, ἐτέ-
ρωθεν ὅμως ἡγάπη τοῦ καλλιτέχνης, καὶ ἐφέρε-
το οἰκειότατα πρὸς αὐτοῦ.

Ὁ Διὰζ ἐξωγράφει τοιχογραφίαν τινὰ ἐν τῷ
ἀνακτόρῳ τοῦ Σαλὸν-Κλοῦ. Ὁ Διὰζ, ὅστις, ὡς
γνωστὸν, εἶχε ξυλῖνῃ τὴν ἐτέραν τῶν κνημῶν,
εἶχεν ἀνέλθει ἐπὶ ἰδιορρύθμου τινὸς κλίμακος,
ζωγραφίζων δὲ ἐκράτει ἕνα μεταξὺ τῶν ὁδόν-
των του λιθίνην πίπαν βραχεῖαν καὶ μέλαιναν.
Ἐν τοιαύτῃ θέτει ὢν ἐκάμπνιζεν ἀταράχως ἐν τῇ
βασιλικῇ αἰθούσῃ, ὅτε ὁ βασιλεὺς διελθὼν ἐκείθεν
ἐπλησίασεν ὅπως παρατηρήσῃ τὸ ἔργον του.

Ὁ Διὰζ κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ἦτο τραχὺς
καὶ σκαῖός. Ἀπεροφρημένος καθ' ὁλοκληρίαν ὑπὸ
τῆς τέχνης, δὲν εἶχε καιρὸν νὰ φροντίξῃ περὶ φι-
λοφρονήσεων καὶ ἐθιμοταξιῶν, καὶ διὰ τοῦτο ἔ-
λεγεν ὁ φίλος του Laurent-Jean· «Αὐτὸν τὸν
δικαῖο-Διὰζ δὲν εἶνε νὰ τὸν παρουσιάσῃ κανεὶς
εἰς καμμίαν αἴθουσαν. Ἄλλο τίποτε δὲν λέγει
παρά· Ἐγὼ εἶνα ξυλοπόδαρο, ἔγω εἶνα ξυλο-
πόδαρο!»

Ἐν τούτοις ὁ διακρεπὴς ζωγράφος ταχέως ἀ-
πέσυρε τὴν πίπαν του καὶ ἀπέκρυψεν αὐτὴν ἐν
τῇ χειρὶ του κινδυνεύσας οὕτω νὰ καύσῃ τοὺς
δακτύλους του. Ὁ Λουδοβίκος Φίλιππος τὸ πα-
ρετήρησε καὶ τῷ εἶπε μετ' ἀγαθότητος·

— Ἐξακολουθήσατε τὸ κάμπνισμά σας, κύριε
Διὰζ· τὴν ἐργάζεσθε, δὲν πρέπει νὰ μεταβάλε-
τε τὰς ἐξέσεις σας.

— Σωστὸν, μεγαλειότατε, ὑπέλαβεν ὁ Διὰζ
μετὰ τῆς συνήθους αὐτοῦ ἀμεριμνησίας· ἂν δὲν
καμπνίζω, δὲν εἴμφορὸς νὰ ἐργασθῶ.

Καὶ ἐπανέθηκεν εἰς τὸ στόμα του τὴν φρικώ-
δη του πίπαν.

Ὁ βασιλεὺς συνδιδραχὸν ἐπ' ὀλίγον, ἐξέφρασε
τὴν γνώμην του περὶ τῆς εἰκόνης καὶ ἀπεμα-
κρόνθη.

Μετὰ στιγμῶν τινῶν πάροδον, ὑπασπιστὴς
τις χρυσοκέντητον φερὼν στολὴν εἰσῆλθεν εἰς
τὴν αἴθουσαν, τὴν δὲ ῥίνα αὐτοῦ κατὰ πρόωτον

προσέβαλεν ἡ δριμύτης ὁσμὴ τοῦ καπνοῦ. Ἀνα-
βλέψας δὲ εἶδε τὸν Διὰζ ζωγραφοῦντα ἀπὸ τοῦ
ὑψους τῆς κλίμακος του ἐν μέσῳ νέφους κα-
πνοῦ.

— Κύριε, ἀνέκραξεν ὁ ὑπασπιστὴς ὑπεροπτι-
κῶς, εἰδὼ δὲν καμπνίζουν... Σὰς προσκαλῶ νὰ
σβύσῃτε παρευθὺς τὴν πίπαν σας.

Ὁ ζωγράφος διέμεινεν ἀπαίτης καὶ ἐξηκολού-
θησε τὸ ἔργον του.

— Ὁ οἰκοδεσπότης μοῦ τὸ ἐπέτρεψεν, εἶπε
τέλος ἐν μέσῳ δύο φουσημάτων καπνοῦ.

Ὁ ὑπασπιστὴς ἐγένετο περιπόρφυρος ἐξ ὀρ-
γῆς.

— Κύριε, ἐπανέλαβε, δὲν καμπνίζουν εἰς τὴν
βασιλικὴν αἴθουσαν... Εἶνε ῥητὸς ἀπηγορευμέ-
νον, ἄλλως τε ἂν εἶχατε ἀπλοῦν αἵσθημα κα-
λῆς συμπεριφορᾶς...

— Σοῦ λέγω ὅτι ὁ οἰκοδεσπότης μοῦ τὸ ἐπέ-
τρεψεν, ἐπανέλαβεν ἀποτόμως ὁ Διὰζ, μὴ μὲ ζα-
λίζης.

— Ἄ! ἔτσι;... Καλὰ! Ὁ δὲ ἰδοῦμεν!

Καὶ ὁ ὑπασπιστὴς ἐξῆλθε μανιώδης.

Ἐν τούτοις ὁ Διὰζ ἠδυνήθη νὰ ζωγραφίσῃ
καὶ νὰ καμπνίσῃ ἡσυχῶς ἐπὶ πολλὰς ὥρας. Τέλος
ὁ βασιλεὺς διεῖλε καὶ πάλιν διὰ τῆς αἰθούσης,
ἀκρολουθούμενος ὑπὸ πολλῶν, ἐν οἷς καὶ ὁ ὑπα-
σπιστὴς, τὸσον ἄνικτος νῦν, τὸσον συνεσταλμέ-
νος, ὅσον θρασὺς πρὶ μικροῦ.

Ἰδὼν τὸν βασιλέα ὁ Διὰζ ἀπεπειράθη ν' ἀ-
ποσύρῃ καὶ αὐθις τὴν πίπαν του, ἀλλ' ὁ Λουδο-
βίκος Φίλιππος τῷ εἶπε μειδιῶν·

— Ἐλᾶτε δά, κύριε Διὰζ, ἐλᾶτε! ἐξεύρετε
ὅτι ὁ οἰκοδεσπότης σας τὸ ἐπέτρεψεν. Δ*

ΕΝ ΟΛΛΑΝΔΙΚΟΝ ΧΩΡΙΟΝ

Εἰς τὰς διαφορὰς τῆς Ὀλλανδίας πόλεις, ἃς
ἐπεσκέφθη, ἀπὸ τῆς Ῥοττερδάμης μέχρι τοῦ
Ἀμστελδάμου, πολλάκις μὲν εἶχον ἀκούσει νὰ
γίνεται πολὺς λόγος περὶ τοῦ χωρίου Broek,
πάντοτε ὅμως παροδικῶς καὶ εἰς τρόπον διεγεί-
ροντα μᾶλλον τὴν περιέργειάν μου ἢ ἱκανοποι-
οῦντα αὐτήν. Τὸ ὄνομα Broek προφερθὲν ἐν τινι
δμηγύρει διέθετο τοὺς πάντας εἰς γέλωτα. Ὅτε
δὲ ἠρώτησα ἕνα τῶν γελώντων τὴν αἰτίαν τῆς
ἱλαρότητος, οὗτος μοι ἀπήντησεν ἀπλούστατα·
«διότι εἶνε πρᾶγμα γελοῖον». Ἐτερος ἐν Χάγη
μοι εἶπε δι' ὕψους δριμύος μᾶλλον ἢ ἡδέος· «Ἄ!
ἕως ποτε πλέον οἱ ξένοι θὰ ἐνασχολῶνται μὲ τὸ
εὐλογημένον τοῦτο Broek; Δὲν ὑπάρχουσι τάχα
ἄλλοι τρόποι ὅπως περιπαίξωσιν ἡμᾶς;» Ἐν Ἀμ-
στελδάμῳ ὁ ξενοδόχος ὑπερβίβει δεικνύων μοι
ἐπὶ τοῦ χάρτου τὴν ὁδόν, ἣν ὤρμιον νὰ λάβω
ἵνα μεταβῶ εἰς Broek, ὥστε ἐφαινετο λέγων·
«Πόσον εἶνε παιδαριώδες!» Ἐξήτησα παρὰ πάν-
των ἰδιαιτέρας πληροφορίας, ἀλλ' οὐδεὶς ἠθέλησε
νὰ μοι δώσῃ. Ὑψοῦντες τοὺς ὤμους μοι ἔλεγον·
«Θέλετε ἴδει». Ἐκ μεμονωμένων τινῶν λέξεων,

αἵτινες ἔφευγον τὸ ἔρκος τῶν ὁδόντων τῶν μὲν
ἢ τῶν δὲ, ἠδυνήθη μόνον νὰ συμπεράνω ὅτι τὸ
πολύφημον χωρίον τοῦτο ἦτο λίαν παράδοξον εἰς
τὸ εἶδος του, κατέστη δὲ περιώνυμον ἀπὸ τοῦ
παρελθόντος αἰῶνος ἕνεκεν αὐτῆς ταύτης τῆς
παράδοξότητος του, καὶ περιεγράφῃ, διεφηνίσθη
καὶ ἐγλυκάσθη ὑπὸ τῶν ξένων, οἵτινες λαμβάνου-
σιν αὐτὸ ὡς πρόδρασκιν ὅπως οἰκοδομήσωσιν εἰς
βάρος τῶν Ὀλλανδῶν ἀπείρους μύλους καὶ σάμω-
ματα.

Ἀρίων εἰς τὸν ἀναγνώστην νὰ σκεφθῇ ὅφ' ὁ-
ποῖας κατατρυγχομένην περιεργείας. Ἀρκεῖ νὰ εἶπω
ὅτι κατὰ πᾶσαν νύκτα οὐδὲν ἄλλο ὠνεϊρευόμην
ἢ τὸ Broek, θὰ ἀπετέλουν δὲ ὀγκωδέστατον
τόμον, ἐὰν ἤθελον νὰ περιγράψω ἅπαντα τὰ
φαντασιώδη, θαυμαστά καὶ τερατώδη χωρία, ἃ
εἶδον κατὰ τὰ ἐνύπνια μου ταῦτα. Πολὺν νὰ κα-
ταβάλω ἐδέησε κόπον ἵνα ἀφήσω νὰ προηγηθῇ
ἡ τῆς Οὐτρέχτης ἐκδρομῇ. Μόλις δὲ ἐπανέκμψα
εἰς Ἀμστελδάμον, ἀπῆλθον ἀμέσως εἰς τὸ μυ-
στηριώδες χωρίον.

Τὸ προκείμενον χωρίον κεῖται κατὰ τὴν βό-
ρειον Ὀλλανδίαν, σχεδὸν κατὰ μέσον τῶν πόλεων
Edam καὶ Ἀμστελδάμου καὶ εἰς μικρὰν ἀπό-
στασιν ἀπὸ τῆς ὄχθης τῆς Zuiderzee. Ὅθεν ἀ-
πηγεῖτο νὰ διαπλεύσω τὸν κόλπον τοῦ Πυ καὶ
νὰ ἀνέλθω ἐν μέρει τὴν πρὸς βορρᾶν διώρυγαν.

Πρωτὴν τινὰ ἐνωρίτητα ἐπεβίβασθην ἐφ' ἐνὸς
τῶν καθ' ἐκάστην ὥραν τῆς ἡμέρας δι' Ἀλκυμάρ
καὶ Χέλδερ ἀναχωρούντων ἀτμοπλοίων, καὶ ἐν-
τὸς ὀλίγων λεπτῶν ἀφίχθην παρὰ τὴν μεγάλην
διώρυγαν.

Μόλις τὸ ἀτμοπλοῖον παρέκμψε τὰς ἀρχαίας
πύλας τῆς βορείου διώρυγας, ὁ κόλπος, ὁ λιμὴν,
τὸ Ἀμστελδάμον καὶ τὰ πάντα ἠφανίσθησαν
ἐκ τῶν ὀφθαλμῶν μου, καθόσον τὰ ὕδατα τῆς
διώρυγας ἐν τῷ μέρει τούτῳ εἰσὶ τρία μέτρα πε-
ρίπου χαμηλότερα τῆς ἐπιφανείας τῆς θαλάσσης
καὶ δὲν εἶδον πλέον εἰμὴ μυριάδα ἱστῶν πλοίων,
κορυφῶν, κωδωνοστασίων καὶ ἀκροπτερυγίων μύ-
λων, ἅτινα ἐφαίνοντο ὡς στιγμαὶ ὑπεράνω τῶν
ὕψων προχωμάτων, μεταξὺ τῶν ὁποίων ἐφερό-
μεθα.

Ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν τὸ ἀτμοπλοῖον διήρχε-
το διὰ στενῆς πύλης· αἱ ὄχθαι ἦσαν ἔρημοι, ἡ
διώρυξ κεκλεισμένη πανταχόθεν, ὁ δὲ ὀρίζων κε-
κρυμμένος. Ἐφαινετο ὅτι ἐταξιδεύομεν ἐντὸς
ἐλικσιδῶν τάφρων κατακλυζομένου φουρίου.

Μετὰ ἡμίσειαν ὥραν τοιοῦτου λαθραίου πλοῦ,
ἀφίχθην εἰς χωρίον τι ἀληθῶς αἰνιγματώδες,
συνιστάμενον ἐκ τινῶν κεχωματισμένων οἰκίων,
ἀνεγερμένων κατὰ μῆκος προχώματός τινος
καὶ σχεδὸν καθ' ὁλοκληρίαν κρυπτομένων ὑπὸ
σειρᾶς δένδρων, ἐχόντων σχῆμα βιπιδίων, καὶ
πεφυτευμένων πρὸ τῶν θυρῶν, ὅπως ἀποκρύπτω-
σιν, οὕτως εἶπεῖν, τὰ μυστήρια τοῦ οἰκιστοῦ
βίου ἀπὸ τῶν βλεμμάτων τοῦ δικτάτου. Τὸ ἀτ-

μόπλοιοι διήλθε δι' ἑτέρως συναγωγῆς τῶν ὑδάτων τῆς διώρυγος καὶ ἐξήλθεν ἐνώπιον πραγμ-
τικῆς ἐξοχῆς, ἐνθα νέον θέαμα παρέστη εἰς τὰ
ὄμματα μου.

Φθάσας εἰς τὸ τέμα τοῦ ταξειδίου μου ἀπε-
βιβάσθην, σταθεὶς δὲ ἐπὶ μικρὸν, παρετήρουν τὸ
ἀτμόπλοιο ἀναχωροῦν. Ἀκολούθως ἔλαβον τὴν
πρὸς τὸ περιάλατον Broek ἄγουσαν, ἥτις πε-
ριωρίζετο ἀριστερόθεν μὲν ὑπὸ διώρυγος, δεξιό-
θεν δὲ ὑπὸ φραγῆς χυμυλῆς. Ἐδέησε νὰ περιπα-
τήσω ἐπὶ μίαν ὥραν. Ἡ ἐξοχή ἦτο γλαυῶδες ὑπὸ
μυρίων διασχιζομένη μικρῶν διωρύγων, κεκαλυμ-
μένη διὰ συμπλεγμάτων δένδρων καὶ ἀνεμομύ-
λων, καὶ σιωπηρὰ ὡς ἀπέκρυτος πεδιάς. Ὡραίο-
ταται θαλάσσις λευκαὶ καὶ μέλαινα ἐπλανῶντο
ἢ ἀνεπαύοντο ἐπὶ τῆς ὀχθῆς τῶν διωρύγων, χω-
ρὶς ὑπ' οὐδενὸς νὰ τηρῶνται. Ἐντὺς δὲ τῶν δε-
ξαμένων νῆσσαι καὶ χῆνες ὡς κύκνοι λευκαὶ ἐκο-
λύμβων, καὶ τῇδε κἀκεῖσε μικραὶ λέμβοι κινού-
μεναι διὰ τῆς κώπης ὑπὸ χωρικῶν διωλίθαινον
ἐπὶ τῶν διωρύγων μεταξὺ τῶν λειμῶνων. Ἡ εὐρεῖα
αὕτη πεδιάς, ἐμψυχουμένη ὑπὸ τῆς βραδείας καὶ
ἀφώνου ταύτης ζωῆς, μοι ἐνέπνεε τοσοῦτον γλυκὺ
αἶσθημα γαλήνης, ὥστε ἡ ἡδυτέρα μουσικὴ θὰ
μὲ ἐτάραττεν, ὡς θόρυβος ὀχληρός.

Καίτοι πρὸ ἡμισείας ἥδη ὥρας ἐπορεύμην καὶ
δὲν διέκρινον εἰς τὴν ἐμὴν τὴν κορυφὴν τοῦ κωδω-
νοστασίου τοῦ Broek, ἥρχισα ὅμως νὰ διαβλέπω
ἐδῶ καὶ ἐκεῖ σημεία ἀναγγέλλοντα τὴν γειννία-
σιν χωρίου.

Ἡ ὁδὸς διήρχετο ἐπὶ προχώματος, εἰς οὗ τὴν
πλευρὰν ὑφύοντο οἰκίαι τινές. Μία τῶν οἰκιῶν
τούτων, ξυλίνη καλύβη, ἥς ἡ στέγη μόλις ἐφθα-
νεν εἰς τὸ ὕψος τοῦ δρόμου, ἀγροίκως ὠκοδομη-
μένη, ἐτοιμόρροπος καὶ κεκλιμένη, ἀληθῆς ζώων
φωλεά, εἶχεν ἐν τούτοις μικρὸν παράθυρον, κε-
κοσμημένον διὰ λευκοῦ παραπετάσματος, ὅπερ
ἦν προσδεδεμένον ἐξ ἐνὸς μόνον μέρους διὰ κυ-
νῆς ταινίας, διὰ μέσου δὲ τῶν ὑέλων αὐτῆς ἐφαί-
νετο μικρὰ τράπεζα κεκαλυμμένη ὑπὸ κυπέλλων,
ποτηρίων, ἀνθέων, καὶ λαμπρῶν παιγνιδίων, ὡς
τὰ ἐκτιθέμενα ἀντικείμενα.

Τὴν οἰκίαν ταύτην μόλις παρακάμψας, βλέπω
δύο πασσάλους ἐμπεπηγμένους ἐν τῇ γῇ ὅπως ὀ-
ποθαστάζωσι φράκτην, ἀμφοτέρους κεχρωματι-
σμένους κυανῷ χρώματι μετὰ λευκῶν ραβδώσεων,
ὡς οἱ διὰ σημαίων κοσμούμενοι ἱστοί, οὓς ἀνε-
γείρουσι κατὰ τὰς δημοσίας ἐορτάς. Ὀλίγον ἀ-
πωτέρω εὐρίσκω ἑτέραν ἀχυροσκεπὴ καλύβην, πρὸ
τῆς ὁποίας εἰσὶν ἐκτεθειμένοι μικροὶ κἀδοί, θρα-
νία, ξύστραι, πτύα, λίσγοι, ἐκάστου τῶν ὀργά-
νων τούτων ὄντος κεχρωματισμένου ἐρυθροῦ, κυ-
ανοῦ, λευκοῦ, κιτρίνου μετὰ διαφόρων ἄλλων
χρωμάτων, ὡς τὰ ἐργαλεῖα τῶν σχοινοβιτῶν.
Προχωρῶν δὲ περαιτέρω βλέπω ἄλλας ἀγροτικὰς
οἰκίας ἐχούσας ποικιλοχρούς κεράμους, θύρας ἐ-
στιλβωμένας, παράθυρα ἐστολισμένα διὰ τριχά-

πτων, μικρῶν ταινιῶν, συρτῶν σιδηρῶν, μικρῶν
κατόπτρων κινητῶν, καὶ ἄλλων κεχρωμένων παι-
γνιδίων.

Καθ' ὅσον προδύνω ἡ ζωηρότης καὶ ποικιλία
τῶν χρωμάτων, ἡ καθαριότης, ἡ στιλπνότης, ἡ
πομπώδης ἐπίδειξις ὁλονὲν αὐξάνουσι. Παρατηρῶ
παραπετάσματα κεντητὰ, ταινίας ῥοδοχρόους εἰς
τὰ παράθυρα τῶν μύλων, ἀμάξια καὶ γεωργικὰ
ἐργαλεῖα, ὧν ὁ σιδηρὸς ἀστράπτει ὡς ἄργυρος,
ξύλινας οἰκίας ἐστιλβωμένας, περιφράγματα καὶ
κιγκλίδας ἐρυθρολεύκους, παράθυρα, ὧν αἱ ὕαλοι
κοσμοῦνται κατὰ τὰ ἄκρα διὰ δύο ἢ τριῶν
γραμμῶν ἐκ διαφόρων χρωμάτων, καὶ τελευταῖον,
τὸ παραδοξότερον πάντων τῶν παραδόξων πραγ-
μάτων, τοὺς κορυμούς τῶν δένδρων κεχρωματι-
σμένους δι' ἀνοικτοῦ κυανοῦ χρώματος ἀπὸ τῆς
βάσεως μέχρι τῶν κλάδων.

Ὅλως γελῶν κατ' ἐμαυτὸν ἐκ τῶν ἀλλοκότων
τούτων φαινομένων, φθάνω εἰς εὐρεῖαν δεξαμενὴν
περιστοιχουμένην ὑπὸ πολλῶν δένδρων πυκνο-
φύλλων. Ἐκεῖθεν τῶν δένδρων ἐπὶ τῆς ἀντιπέρας
ὀχθῆς ὑφύεται κωδωνοστάσιον. Ἐξισταίω τὰ
πάντα περὶ ἐμοῦ, ἀλλ' οὐδὲν ἄλλο βλέπω ἢ παι-
δίον κατακείμενον ἐκτάδην ἐπὶ τῶν χόρτων. Τὸ
ἐρωτῶ «Broeck»; αὐτὸ δὲ ἤρχισεν νὰ γελᾷ καὶ
ἀποκρίνεται «Broeck». Τότε παρατηρῶ κἀλλιον
καὶ βλέπω λάμποντα ἐν μέσῳ τῆς γλῶφης τῶν
δένδρων χρώματα τοσοῦτον ζωηρὰ, διαφανῆ καὶ
προσβάλλοντα καθ' ὑπερβολὴν τὴν ὄρασιν, ὥστε
μοι ἐξέφυγεν ἐπιφώνημα ἐκπληξέως.

Περιήλθον τὴν δεξαμενὴν, ἐπέβην ἐπὶ μικρὰς
γεφύρας λευκῆς, ὡς ἡ χιών, εἰσῆλθον ἐντὸς μι-
κρῆς ὁδοῦ καὶ θεωρῶ... Broeck! Broeck!
Broeck! Τὸ ἀναγνωρίζω ἀμέσως. Ἀδύνατον νὰ
ὑπάρχῃ ἀμφιβολία, δὲν εἶνε δυνατόν νὰ ἦνε ἄλ-
λο τι ἢ τὸ Broeck!

Φαντάσθητε ἄθροισμα οἰκίσκων κατεσκευα-
σμένων ἐκ μεμασσημένου χάρτου ὑπὸ ὀκταετοῦς
παιδίου, πόλιν ἰδρυμένην ἐντὸς ὑελοθήκης παι-
γνιοπωλείου τῆς Νυρεμβέργης, χωρίον κατε-
σκευασμένον χάριν θεατρικῆς παραστάσεως, ἐπὶ
τοῦ σχεδιάσματος κινεζικοῦ ριπιδίου, σύμπλεγμα
παραπηγμάτων σχοινοβιτῶν πλουτησάντων,
ὅμιλον μικρῶν ἐξοχικῶν οἰκιῶν, ὠκοδομηθεισῶν
ὅπως χρησιμεύουσιν ὡς θέατρον τῶν ἀνδρεϊκέλων.
ὑποθέσατε τὴν φαντασίαν Ἀνατολίτου νεναρκω-
μένου ἀπὸ ὀπιον, πρᾶγμα τι ὅπερ μεταφέρει ταύ-
τοχρόνως τὸν νοῦν ἡμῶν εἰς τὴν Ἰαπωνίαν, εἰς
τὰς Ἰνδίας, εἰς τὴν Ταρταρίαν, εἰς τὴν Ἑλβε-
τίαν, εἰς τὸν ἀρχαῖον βυθμὸν τοῦ rococo-Pom-
padour καὶ τῶν ἐκ ζακχάρεως ὠκοδομῶν, ὧς οἱ
ζαχαροπλάσται ἐκθέτουσιν ἐν τοῖς καταστήμα-
σιν αὐτῶν, κρᾶμα βαροκόττητος, εὐγενείας, οἰή-
σεως, λεπτότητος, ἀφελείας, ἀνοησίας, ὅπερ προσ-
βάλλει τὴν καλαισθησίαν, προκαλεῖ τὸν γέλωτα
καὶ θέλγει ἐνταῦθα. Φαντάσθητε τέλος τὴν
μᾶλλον παιδαριώδη παραδοξότητα, εἰς ἣν δύνα-

ταί τις νὰ δώσῃ τὸ ὄνομα χωρίου, καὶ θὰ ἔχητε
ἰδέαν τινὰ, εἰ καὶ λίαν ἐτι ἀμυδρὰν, τοῦ Broeck.

Ἀπασαί αἱ οἰκίαι περιστοιχοῦνται ὑπὸ κηπη-
ρίου χωριζομένου ἀπὸ τῆς ὁδοῦ διὰ κιγκλίδων
κυανοῦ χρώματος ἀνοικτοῦ ἐν εἴδει περιδόλου ἢ
περιφράγματος μετὰ ξυλίνων σφαιρῶν, μήλων
καὶ πορτοκαλλίων ἐπὶ τῆς αἰχμῆς ἐκάστου πε-
ταύρου. Αἱ ὁδοί, διερχόμεναι διὰ μέσου τῶν εἰ-
ρημένων κιγκλίδων, εἰσὶ στενόταται καὶ ἐστρω-
μέναι διὰ μικρῶν πλακῶν διαφόρων χρωμάτων,
συνηρμοσμένων οὕτως ὥστε νὰ ἀποτελῶσι πᾶν
εἶδος σχεδίων. Μακρόθεν θὰ ἔλεγέ τις ὅτι αἱ ὁ-
δοὶ εἰσὶ κεκαλυμμέναι ὑπὸ τουρκικῶν ταπήτων.

Αἱ οἰκίαι, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ξύλιναι καὶ μι-
κρόταται, μὴ ἔχουσι εἰμὴ ἐν ἰσόγειον πάτωμα,
εἰσὶ βεβαμμέναι διὰ χρώματος ῥοδίνου, μέλανος,
φαιοῦ, πορφυροῦ, κυανοῦ βαθέος, πρασίνου ὡς ἡ
γλῶφ τῶν βουνῶν. Ἡ στέγη αὐτῶν εἶνε κεκαλυμ-
μένη διὰ κεράμων, στιλβωτῶν καὶ διατεταγμέ-
νων ἐν εἴδει δικτύου. Ἐχουσιν ἀγωγούς, κεκο-
σμημένους διὰ ξύλου κεκοσμημένου ἐν εἴδει δαν-
τέλλας, προσόψεις ἀποληγούσας εἰς ὀξὺ μετὰ μι-
κρῆς ταινιοειδοῦς σημείας εἰς τὴν κορυφὴν, ἢ
μετὰ μικρῆς λόγχης, ἢ μετὰ πρᾶγματός τινος ὀ-
μοιάζοντος πρὸς ἀνθοδέστην, παράθυρα μετὰ κυ-
ανῶν ἢ ἐρυθρῶν ὑέλων κεκαλυμμένων διὰ παρα-
πετάσμων, κεντημάτων, ταινιῶν, κροσσῶν,
θυσσάνων καὶ διαφόρων παιγνιδίων, θύρας ἐξω-
γραφημένας καὶ κεχρωσμένας, ὧν ὑπέκκινεται
παντοειδῆ ἀνάγλυφα παριστῶντα ἄνθη, ἀγαλ-
μάτια καὶ τρόπαια, ὧν ἐν μέσῳ ἀναγινώσκει τις
τὸ ὄνομα καὶ ἐπιτήδευμα τοῦ ἰδιοκτήτου.

Ἀπασαί σχεδὸν αἱ οἰκίαι ἔχουσι δύο θύρας,
τὴν μὲν ἐμπροσθεν, ἀνοιγομένην κατὰ τὰς ἐπι-
σήμες μόνον περιπτώσεις τοῦ βίου, οἷον κατὰ
τὰς γεννήσεις, τὴν θάνατον καὶ τοὺς γάμους, τὴν
δὲ ὀπίσθεν χρησιμεύουσιν διὰ τὴν καθημερινὴν
εἴσοδον καὶ ἐξοδον.

Οἱ κῆποι δὲν εἶνε ἥττον παράδοξοι τῶν οἰκι-
ῶν. Νομίζει τις αὐτοὺς δημιουργηθέντας διὰ νά-
νους. Αἱ δένδροφυτοι δίοδοι αὐτῶν μόλις ἔχουσιν
ἱκανὴν εὐρυχωρίαν, ὥστε νὰ δύναται τις νὰ θέσῃ
τοὺς πόδας. Διὰ τῶν δύο βραχιόνων δύναται τις
νὰ περιβάλῃ τὰ ὑψώματα τῶν ἀνθέων, αἱ σκια-
δες μόλις δύνανται νὰ περιλαμβάνωσι δύο ἄτομα
μικροῦ παραστήματος συνεσφυγμένα, οἱ ἐκ μύρ-
των φράκται δὲν φθάνουσιν εἰς τὰ γόνατα τε-
τραετοῦ παιδίου. Μεταξὺ τῶν ἀψίδων καὶ ὑψώ-
ματων τούτων ὑπάρχουσι μικραὶ διώρυγες, ἱκα-
ναὶ μόνον ὅπως πλέουσιν ἐν αὐταῖς χάρτιναι λέμ-
βοι. Καὶ ὅμως βλέπει τις ξυλινὰς γεφύρας, (ἀνω-
φελῆς παιδιὰ), μετὰ μικρῶν στηλῶν καὶ κεχω-
ματισμένας, δεξαμενάς τοσοῦτον μεγάλας ὅσον
τὸ μέγεθος λουτήρος, ἐν αἷς ὑπάρχει λέμβος κα-
τέχουσα ἅπαντα σχεδὸν τὸν χώρον καὶ προσδε-
δεμένη δι' ἐρυθρᾶς ταινίας εἰς πάσσαλον ἀνοι-
κτοῦ κυανοῦ χρώματος. Ἐνταῦθα προσθετέον μι-

κρὰς κλίμακας, μικροὺς λαχανοκήπους, μικρὰς
θύρας, μικρὰς κιγκλίδας, ἅπερ ἅπαντα δύναται
τις νὰ καταμετρήσῃ διὰ τῆς χειρὸς, νὰ ὑπερπη-
δήσῃ δι' ἐνὸς ἄλλματος, καὶ νὰ ῥίψῃ εἰς τὸν ἀέρα
δι' ἐνὸς γρόνθου. Πέριξ τῶν οἰκιῶν καὶ τῶν κή-
πων ὑφύονται δένδρα ἐν σχήματι ριπιδίων, δι-
σκῶν, τραπεζίων, ὧν οἱ κορυφαὶ εἰσὶ βεβαμμένοι
κυανόλευκοι, ἐνθεν δὲ καὶ ἐνθεν ὑπάρχουσι ξύλι-
ναι καλύβαι διὰ τὰ κατοικίδια ζῶα, πεποικιλ-
μένοι, γεγλυμμένοι καὶ ἐπίχρῃστοι, ὡς τὸ μέγα-
ρον τοῦ θεάτρου τῶν ἀνδρεϊκέλων.

Ἀφοῦ ἔρριψα ἐν βλέμμα ἐπὶ τῶν πρώτων οἰ-
κιῶν καὶ κήπων, εἰσῆλθον εἰς τὸ χωρίον. Οὐδε-
μία ψυχὴ ζῶσα ὑπῆρχεν ἐν αὐτῷ, οὔτε ἐν ταῖς
ὁδοῖς, οὔτε εἰς τὰ παράθυρα. Αἱ θύραι ἅπασαι ἦ-
σαν κλεισταί, τὰ παραπετάσματα τῶν παραθύ-
ρων καταβιβασμένα, αἱ διώρυγες ἔρημοι, αἱ λέμ-
βοι ἀκίνητοι. Τὸ χωρίον τυγχάνει οὕτω πως ἐ-
κτισμένον, ὥς οὐδέποτε δύναται νὰ ἴδῃ τις πλεόν
τῶν τεσσάρων ἢ πέντε οἰκιῶν ἐνταῦθα. Καθ' ὅ-
σον προχωρεῖ τις μία μὲν κρύπτεται, ἄλλη δὲ
προβάλλει λαθραῖως καὶ τρίτη ἀποκαλύπτεται
ὀλοσχερῶς. Πανταχόθεν μεταξὺ τῶν κορυφῶν τῶν
δένδρων ἐμφανίζονται καὶ ἀφανίζονται ἐναλλάξ
γραμμαὶ καὶ σημεία ζωηροτάτων χρωμάτων, τοῦθ'
ὅπερ παράγει τὴν ἐντύπωσιν στρατοῦ ἐκ προσω-
πιδοφόρων περιπλανωμένων, οἵτινες παίζουσι τὸν
κρυπτόν. Εἰς πᾶν βῆμα ἀνακαλύπτει τις νέαν
μικρὰν θεατρικὴν ἀποψιν, νέον παράδοξον συνδυ-
ασμὸν χρωμάτων, νέαν ἰδιοτροπίαν, νέαν ἀφορμὴν
γέλωτος.

Βλέπων τις τὰς οἰκίας ταύτας, θὰ ἔλεγεν ὅτι
ἀπὸ στιγμῆς εἰς στιγμὴν αἱ θύραι αὐτῶν θέλουσι
δώσει ἐξοδὸν εἰς πληθὺν ἡλιθίων, κρατούντων
τουρκικὰ κύμβαλα καὶ τύμπανα, ὡς οἱ διὰ τῶν
μουσικῶν τῆς Βαρθαρίως ὀργάνων κορυβαντιών-
τες. Ὁ βαδίζων πεντήκοντα βήματα περιέρχε-
ται οἰκίαν, διέρχεται γέφυραν, κῆπον, ὁδὸν καὶ
ἐπανέρχεται εἰς τὸ σημεῖον ἐξ οὗ ὤρμηθη. Τὰ
πάντα εἰσὶ μικρὰ, μεμετρημένα ὡς διὰ διαβή-
του, λελεπτυσμένα, κεχρωματισμένα, ἀντιγε-
γραμμένα, παραμεμορφωμένα καὶ παιδαριώδη.

Κατ' ἀρχὰς σοὶ ἐπέρχεται ὁ γέλως, ἀκολού-
θως σὲ κυριεύει ὁ θυμὸς, σχεπτόμενον ὅτι οἱ τοῦ
χωρίου τούτου κάτοικοι ἴσως πιστεύουσιν ὅτι
τοὺς θαυμάζεις. Ἡ γελοιογραφία αὕτη σοὶ ἀπο-
βαίνει ἐπὶ τέλος βδελυκτὴ. Θὰ ἤθελες νὰ ἐνο-
μάσῃς ζῶα ὁλοῦς τοὺς ἰδιοκτήτας τῶν οἰκιῶν
αὐτῶν, καὶ νὰ πείσῃς αὐτοὺς ὅτι τὸ περίφημον
αὐτῶν Broeck εἶνε αὐτόχρημα ὕβρις κατὰ τὴν
τέχνην καὶ τῆς φύσεως, καὶ ὅτι αὐτοὶ οὔτε κη-
λαισθησίαν, οὔτε κρῖσιν ὀρθὴν ἔχουσιν. Ἀλλ' ἀ-
φοῦ ἀνακουφίσῃς τοιοῦτοτρόπως τὴν ὀργὴν σου
δι' ὕβρεων, ἀρχίζεις πάλιν νὰ γελᾷς, ὁ δὲ γέλως
ἐπὶ τέλος ὑπερσχύει.

Ἀφοῦ ἐπλανήθην ἐπὶ τινι χρόνῳ χωρὶς νὰ

συναντήσω τινά, μοι ἐγεννήθη ἡ ἐπιθυμία νὰ ἴδω τὸ ἐσωτερικὸν οἰκίας τινός. Ἐνῷ παρετήρουν πέριξ ἐκζητῶν φιλοξενόν τινα ψυχὴν, ἤκουσα νὰ μὲ φωνάζωσι: «Κύριε». Στρέφω καὶ βλέπω γυναῖκα ἐπὶ τοῦ κατωφλίου θύρας τινός, ἡ δὲ γυνὴ αὕτη μὲ ἐρωτᾷ δειλῶς: «—Θέλετε νὰ παρατηρήσετε καμμίαν οἰκίαν;

—Μάλιστα, εἶπον. Ἡ γυνὴ ἀφίνει τὰ πέδιλά της ἐπὶ τοῦ κατωφλίου, κατὰ τὴν συνήθειαν τοῦ τόπου, καὶ μὲ εἰσάγει. Ἦτο πτωχὴ χήρα, ὡς μοι εἶπεν εὐθὺς ἅμα εἰσῆλθοντες, μὴ ἔχουσα εἰμὴ ἐν μόνον δωματίον. Πλὴν τί δωματίον! Τὸ ἔδαφος ἐκαλύπτετο ὑπὸ καθαρωτάτων ψιθίων, τὰ ἐπιπλα εἶχον τὴν στιλπνότητά της ἐξέοντος· αἱ λαβαὶ τοῦ ἱματιοφυλακείου, τὰ σίδερα τοῦ κιβωτίου, οἱ θρίγκοι μικροῦ ἀρμαρίου, οἱ ἥλοι τῶν καθισμάτων, μέχρι καὶ αὐτῶν τῶν ἐν τῷ τοίχῳ ἐμπεπηγμένων, πάντα ταῦτα ἐφαίνοντο ἀργυρᾷ.

Ἡ ἐστία ἦτο αὐτόχρημα ναῖσκος· οἱ τοίχοι αὐτῆς ἦσαν ἐκ μικρῶν τετραγώνων πλακῶν ἐκ πορσελάνης χρωματιστῶν καὶ τοσοῦτων καθαρόν, ὥστε ἐφαίνοντο ὡς μηδέποτε προσδοληθεῖσαι ὑπὸ τοῦ καπνοῦ. Ἐπὶ μικρῆς τραπέζης ὑπῆρχον μελανοδοχεῖον χάλκινον, σιδηροῦς γραφιδόφορος καὶ τινὰ εὐτελῆ κοσμήματα, ἅπερ ἤθελον βεβαίως ἐπισύρει τὴν προσοχὴν ἐν τῇ ὑλοθιῇ καὶ χρυσοχόου.

Παντοῦ ὅπου τὰ βλέμματά μου ἐφέροντο, ἐβλεπον ἀντικείμενόν τι στίλβον. Μὴ ἴδων κλίνην, ἠρώτησα τὴν ἀγαθὴν γυναῖκα ποῦ ἐκοιμᾶτο. Ἀντὶ πάσης ἀπαντήσεως προσήγγισεν εἰς τοῖχον τινά, καὶ ἠνέχεε τὰ δύο φύλλα θύρας κεκρυμμένης διὰ ταπήτων. — Ἡ κλίνη ἐν τῇ οἰκίᾳ ταύτῃ, ὡς ἐν ἀπάσις ταῖς ἄλλαις, κατέχει κοίλωμά τι ἐν τῷ τοίχῳ ὡς εἶδος πικτοῦ, καὶ συνίσταται ἐξ ἐνὸς στρώματος μαλακοῦ καὶ ἐνὸς ἀχυροστρώματος τεθειμένου ἐπὶ τοῦ κατωτέρου μέρους αὐτοῦ τοῦ τοίχου, ἄνευ σκευῶν κλίνης. Τοῦτο δυνατόν νὰ ἦνε ἀναπαυτικὸν ἐν καιρῷ χειμῶνος, ἀλλὰ τὸ θέρος θὰ κινδυνεύη νὰ πάθῃ ἐξ ἀσφυξίας ὁ ἐν τοιαύτῃ κατακλινόμενος θέσει.

Ἡ γυνὴ αὕτη μοι ἐπέδειξε τὰ ἐργαλεῖα, ἅτινα ἐχρησίμευον αὐτῇ διὰ τὴν καθαριότητα. Ἦσαν δὲ τόσα, ὥστε ἠδύνατό τις νὰ στολίσῃ δι' αὐτῶν δλόκληρον ἐργαστήριον, σάρωθρα, ξύστρι, μικροὶ ψῆκτροι, πινακόπανα, φουρνόπανα, πτύα, ῥάβδοι, ξύστρι τῶν ἀλόγων, σάρωθρα ἐκ πετρῶν, νιτρικὸν δξύ, κόνις πρὸς καθαρισμὸν τῶν ὑέλων, ἄλλη κόνις ἐρυθρὰ διὰ τὰ μαγειρικὰ σκεύη, ἀνθρακόνους διὰ τὰ χάλκινα ἀγγεῖα, σμύρις διὰ τὸν σίδηρον, καὶ τὸ πάντων γελοιωδέστατον, μικρότατα τεμάχια ξύλου, ὅπως δι' αὐτῶν ἀνασύρωσι τὰ μεταξὺ τῆς συναρμογῆς τῶν πλακῶν πίπτοντα μικροσκοπικὰ ἄχυρα.

Μοὶ μετέδωκε δὲ περιεργατάτας λεπτομερεῖας ἀφορώσας εἰς τὴν περὶ τὴν καθαριότητα μανίαν, ἥτις κατέστησεν ὀνομαστὸν τὸ χωρίον Broeck

ἐν Ὀλλανδίᾳ. Οὗ πρὸ πολλοῦ ἀνεγίνωσκε τις ἐν τῇ εἰσόδῳ τοῦ χωρίου τὴν ἐξῆς ἐπιγραφὴν: *Πρὸ ἢ μετὰ τῇρ δούρ τοῦ ἡλίου εἰς οὐδὲνα ἐπιτρέπεται τὰ καπνίῃ ἐν τῷ χωρίῳ Broeck ἐκτός διὰ καπνοσφίγγος ἐχούσης σκέπασμα, ὅπως μὴ διασκορπίζεται ὁ καπνός, ὅταν δὲ διέρχεται τις τὸ χωρίον μεθ' ἑαυτοῦ, ὀφείλει νὰ μὴ μὲν ἔμπροσθεν, ἀλλὰ τὰ ὀπίσθῃ τὸ ἴδιον περῇ».*

Ἀπηγορεύετο ἐπίσης ἡ διὰ τοῦ χωρίου διέλευσις ἀμάξης ἢ προβάτων ἢ δαμάσεων, ἢ παντὸς ἄλλου ζώου δυνάμενον νὰ μολύνῃ τὴν δημοσίαν ὁδόν. Ἡ ἀπαγόρευσις αὕτη δὲν ὑφίσταται μὲν πλέον, πλὴν τὰ ἀμάξια καὶ τὰ ζῶα περιλαμβάνονται καὶ νῦν τὸ χωρίον ὡς ἐκ τῆς ἰσχύος τῆς ἑξέως.

Ὑπῆρχον ἐνώπιον ὅλων τῶν οἰκιῶν καὶ ὑπάρχουσι καὶ σήμερον ἀκόμη πρὸ πολλῶν θυρῶν λίθινα σιελοδοχεῖα, ἐν οἷς οἱ καπνίζοντες ἔπτυον ἐκ τοῦ ὕψους τῶν παραθύρων. Ἡ ἑξὶς τοῦ νὰ μὲνωσιν ἀνυπόδητοι ἐντὸς τῶν οἰκιῶν παρῆνεν εἰσέτι ἐν πλήρει ἰσχύϊ, εἰς τρόπον ὥστε βλέπει τις πέδιλα καὶ ὑποδήματα παντὸς εἶδους συσσωρευμένα πρὸ πικτῶν τῶν θυρῶν. Διηγοῦνται ὅτι ἐξεγέρσεις τοῦ λαοῦ ἐγένοντο πολλάκις ἐν Broeck κατὰ ξένων, ὡς σπειρώντων εἰς τὰς ὁδοὺς πυρῆνας κερασίων. Ἡ διήγησις αὕτη εἶνε μῦθος βεβαίως· τὸ ἀληθές ὅμως εἶνε ὅτι ὅταν κάτοικοι τις τοῦ Broeck ἴδῃ πίπτον φύλλον ἢ ἄχυρον, ὅπερ ὁ ἄνεμος ῥίπτει πρὸ τῆς οἰκίας του, τὸ συλλέγει ἀμέσως καὶ τὸ ῥίπτει εἰς τὴν διώρυγα.

Λέγεται πρὸς τούτοις, προσέθηκεν ἡ ἀγαθὴ αὕτη γυνὴ, ὅτι μεταβαίνουσιν εἰς ἀπόστασιν πεντακοσίων βημάτων ἐκτὸς τοῦ χωρίου ἵνα καθαρίσωσι τὰ πέδιλά των, ὅτι ὑπάρχουσι παῖδες πληρωνόμενοι ὅπως φυσῶσι τετρακτίς τῆς ἡμέρας τὰς πλακάς τῆς ὁδοῦ, καὶ ὅτι εἰς τινὰς οἰκίας φέρουσι τοὺς ξενιζομένους ἐπὶ τῶν χειρῶν, ὅπως μὴ ῥυπάνωσι τὸ πάτωμα. Πλὴν ταῦτα εἶνε ἴσως παραμύθια, καὶ πιθανώτατον εἶνε ὅτι οὐδόλως ἔχονται ὑποστάσεως.

Ἐν τούτοις, πρὶν μοι ἐπιτρέψῃ νὰ ἐξέλθω, μοι διηγήθη ἀνέκδοτον, ὅπερ ἐάν ἡλήθευε, θὰ καθίστατο σχεδὸν πιστευτὰς τὰς τοιαύτας παραδοξότητας. «Ἡ μανία τῆς καθαριότητος, μοι εἶπεν, εἶχε φθάσει ποτὲ μέχρι τοιαύτου βαθμοῦ, ὥστε αἱ γυναῖκες τοῦ Broeck παρημέλουν καὶ αὐτὰ τὰ θρησκευτικὰ αὐτῶν καθήκοντα, ἵνα τρίβωσι μόνον καὶ πλύνωσιν. Ὁ ἐφημέριος τοῦ χωρίου, ἀφοῦ ἐξήντησεν εἰς μάτην ἅπαντα τὰ μέσα τῆς πειθοῦς ὅπως ἔρη τὸ σκάνδαλον τοῦτο, κατέφυγεν εἰς ἕτερον στρατήγημα. Ἐποίησε μακρὰν διδαχὴν, καθ' ἣν εἶπεν ὅτι ἡ Ὀλλανδὴ γυνὴ ἡ ἐκπληρώσασα πιστῶς τὰ πρὸς τὸν θεὸν καθήκοντά της ἐν τῇ παρούσῃ ζωῇ, θὰ εὖρῃ ἐν τῇ μελλούσῃ οἰκίᾳ πλήρη ἐπίπλων, ἐργαλείων παντὸς εἶδους

καὶ πολυτιμοτάτων κοσμημάτων. Ἐν τῇ οἰκίᾳ ταύτῃ ἠδύνατο νὰ τρίβῃ, νὰ σαπωνίζῃ καὶ νὰ καθαρίζῃ αἰωνίως, χωρὶς νὰ παρακωλύηται ὑπ' οἰασδήποτε ἄλλης ἐνασχολήσεως. Ἡ εἰκὼν τῆς ὑψίστης ταύτης ἀμοιβῆς, ἡ σκέψις τῆς ἀπειρου ταύτης εὐδαιμονίας, ἐνέπνευσεν τοσοῦτον ἔνθεον ζῆλον καὶ τηλικαύτην εὐσέθειαν εἰς τὰς γυναῖκας τοῦ Broeck, ὥστε ἀπὸ τῆς στιγμῆς ἐκείνης ὑπῆρξαν πάντοτε πρόθυμοι περὶ τὰς θρησκευτικὰς αὐτῶν ἀσκήσεις καὶ οὐδέποτε πλέον ἔλαβον ἀνάγκην πρὸς τοῦτο ἰσχυρὰς προτροπῆς».

Καὶ ὅμως οὔτε εἰς τὴν μανίαν ταύτην, οὔτε εἰς τὴν ἀρχιτεκτονικὴν φαντασιοπληξίαν, ἢ περιέργωσαν, ὀφείλει τὴν οἶον διὰ τὴν ἀσκητικὴν αὐτοῦ τὸ εἰρημένον χωρίον. Αὕτη προσέχεται κυρίως ἐξ ἀλλοκότητος τύπων καὶ ἐθίμων, ἧς ἀπέναντι εἶνε μὴδὲν σχεδὸν τὸ φαινόμενον σήμερον.

Ὅπως πεισθῇ τις περὶ τούτου, ἀρκεῖ νὰ ἐπισκεφθῇ οἰκίαν τινὰ εἰς τὴν εἰσοδὸν τοῦ χωρίου κειμένην καὶ εἰς τοὺς ξένους προσιτήν. Εἶνε ἐντελὲς πρότυπον τῶν ἀρχαίων οἰκιῶν, ἐπιμελὲς διατηρούμενον ὑπὸ τοῦ ἰδιοκτήτου αὐτοῦ ὡς ἱστορικὸν μνημεῖον παρελθούσης μανίας. Τὸ ἐξωτερικὸν τῆς ἐν λόγῳ οἰκίας δὲν διαφέρει τῶν λοιπῶν· εἶνε παράπηγμα ἀνδρείκελων. Ἀλλὰ τὸ θαυμαστὸν αὐτῆς μέρος εἶνε τὰ δωματῖα καὶ ὁ κήπος.

Αἱ μικρόταται αὐτῆς αἰθουσαι εἶνε τόσα παζάρια, ὧν ἕκαστον θὰ ἀπῆται δλόκληρον τόμον ὅπως περιγραφῇ. Ἡ Ὀλλανδικὴ μανία τοῦ ἐπισωρεῖν ἀντικείμενα ἐπὶ ἀντικειμένων καὶ ἐπιζητεῖν τὸ καλὸν καὶ κομψὸν ἐν τῇ υπερβολῇ τῶν μᾶλλον δυσαναλόγων καὶ ἀσυναρτήτων κοσμημάτων, ἀναβιβάζεται ἐν αὐτῇ μέχρι τοῦ ἰδεώδους τοῦ γελοίου. Βλέπει τις ἀγάλματα ἐκ πορσελάνης ἐπὶ τῶν ἀρμαρίων, κυθήσκους καὶ ζαχαροδοχεῖα κινεζικὰ ἐπὶ τῶν τραπέζων, καὶ ὑποκάτω μάλιστα αὐτῶν, δίσκους ἀντηρημένους ἐκ τῶν τοίχων καὶ διήκοντας ἀπὸ τῆς ὁροφῆς μέχρι τοῦ πατώματος, ὠρολόγια, ὡὰ στρουθοκαμήλων, μικρὰς λέμβους, πλοῖα, ὄστρακα, ἀγγεῖα, πινάκια, κύπελλα προσηρτημένα καὶ κεκρυμμένα εἰς πᾶσαν γωνίαν, εἰκόνας συγκειμένας ἐκ προσώπων, ἅπερ μεταβάλλουσι σχῆμα κατὰ τὴν διάφορον ἐξ ἧς παρατηροῦνται ἀποψιν, ἀρμαρία πλήρη ἐκατοντάδων παιγνιδίων, κοσμήματα ἄνευ ὀνόματος, εἰκονογραφίας ἄνευ ἐννοίας, σωρεῖαν ἀλλόκοτον, ἐξωτερικὴν λάμπιν καὶ ἀσυμφωνίαν χρωμάτων, ἔλθειψιν καλαίσθησιν μετὰ τοσαύτης βαρβαροῦ ἀφελείας, ὥστε αἰσθάνεται ταυτοχρόνως εὐχαρίστησιν καὶ ἀποστροφὴν ὁ παρατηρῶν αὐτά.

Ἀλλ' ὅλας ταύτας τὰς μωρίας ὑπερακοντίζει μεγάλως ἡ ὅσα τοῦ κήπου. Ἐδῶ μὲν βλέπει τις ἐν αὐτῷ γεφύρας ἐξευγμένους πρὸς τὸ φαινόμενον ἐπὶ ὀχετῶν ἐχόντων μόλις τὸ πλάτος χειρὸς, σπήλαια καὶ μικροὺς καταρράκτας ἐ-

χοντας τὸ μέγεθος τῶν παιδικῶν παιγνίων, μικρὰς ἀγροτικὰς ἐκκλησίας, ναοὺς ἑλληνικοὺς, κινεζικὰ, Ἰνδικὰ παγόδας, ἀγάλματα κεχρωματισμένα, μικρὰς κούκλας, ὧν αἱ χεῖρες καὶ οἱ πόδες ἐπίχρυστοι, ἐξεργασμένας ἐκ κανίστρων ἀνθέων, νευρόσπασα φυσικοῦ μεγέθους, ἀρμαρία ἀνοίγοντα ἅμα τῇ προσψάψει ἐλατηρίου, καὶ παρυσισάζοντα ἀνδρείκελα καθήμενα ἐν τῇ τραπέζῃ, μικρὰς δεξαμενὰς, ἐν αἷς πλέουσι κύκνοι καὶ χήνες ἐκ λευκοσιδήρου, ἀνθῶνας, ὧν τὸ ἔδαφος καλύπτεται διὰ μωσαϊκοῦ ἐξ ὀσφράκων μεθ' ὠραίου ἀγγείου ἐκ πορσελάνης ἐν τῷ μέσῳ, δένδρα παριστῶντα ἀνθρωπίνους μορφὰς, πυκνοὺς θάμνους κεκοιμμένους ἐν σχήματι κωδωνοστασίων, μικρῶν ἐκκλησιῶν, πλοίων, χιμαριῶν, τῶν περυστωμένων, καὶ παιδίων ἐκτεινόντων τοὺς βραχίονας, στενὰς διόδους, σκιὰδας, περυγία, δεινροστοχίαις, ἀνθη, φυτὰ, τὰ πάντα βεβασμένα, παρασκευασμένα, ἐκτετραμμένα, νενοθευμένα, συνεστραμμένα. Ἰδοὺ τί ἦσαν ἄλλοτε ἄπασαι αἱ οἰκίαι καὶ ὅλοι οἱ κήποι τοῦ Broeck.

Ἀλλὰ σήμερον δὲν ἤλλαξε μόνον ἡ ὄψις τοῦ χωρίου κατὰ μέγα μέρος, ἀλλὰ καὶ ὁ πληθυσμὸς αὐτοῦ. Τὸ Broeck ἔφερξεν ἄλλοτε τὸ ὄνομα χωρίου τῶν ἐκατομμυριοῦτων, καθόσον πάντες σχεδὸν οἱ κάτοικοι αὐτοῦ ἦσαν πλούσιοι ἔμποροι, ἀποσυρόμενοι εἰς αὐτὸ ἐξ ἀγάπης πρὸς τὴν ἐρημίαν καὶ εἰρήνην.

Βαθυκρὸν ἡ ἀνία, τὸ γελοῖον, εἰς ὃ αἱ οἰκίαι καὶ αὐτοὶ οὗτοι ἦσαν ἐκτεθειμένοι, ἡ ὀχληρότης τῶν περιηγητῶν, τὰ θέλγητρα εὐχερστοτέρων διαμονῶν, ἀφῆρσαν ἐκ τοῦ Broeck ὅλας σχεδὸν τὰς πλουσίας οἰκογενεῖας. Ἀλλ' ὁ μικρὸς τῶν πειστών ἀριθμὸς βλέπων σθεννυμένην κατ' ἐκάστην τὴν τοσαύτην παιδαριώδη θαύματα παραγαγοῦσαν ἀμύλλαν δὲν ἐσκέφθη πλέον νὰ δημιουργήσῃ νῆα, ἀλλ' ἀφῆκε τὰ ἀρχαῖα νὰ καταπέσωσιν εἰς ἐρείπια, ἢ νὰ ἐξαφανισθῶσιν.

Σήμερον τὸ Broeck ἔχει περὶ τοὺς χιλίους κατοίκους, ὧν τὸ μέγιστον μέρος κατασκευάζει τυρόν, οἱ δὲ λοιποὶ εἰσὶν ἐργαστηριοῦχοι, μισθωταὶ γαιῶν ἢ τεχνῖται ζῶντες ἐκ τῶν προσόδων αὐτῶν.

Εἰ καὶ παρημακρὸς τὸ Broeck ἐπισκέπτονται ἀκόμη πάντες οἱ ξένοι οἱ ἐρχόμενοι ἐν Ὀλλανδίᾳ. Ἐν τινὶ δωματίῳ τῆς ἀνωτέρω περιγραφείσης οἰκίας ὑπάρχει μέγιστον βιβλίον περιέχον πολλὰς χιλιάδας ἐπισκεπτηρίων καὶ ἰδιογράφους ὑπογραφὰς προσώπων ὅλων τῶν χωρῶν. Τὸ βιβλίον τοῦτο διήλθον δλόκληρον. Τὸ πλεῖστον τῶν ἐπισκεπτῶν εἶνε Ἀγγλοὶ καὶ Ἀμερικανοί. Ὀλίγους δὲ βλέπει τις Ἴταλούς, τοὺς πάντας εὐγενεῖς, καὶ ἐκ τῶν μεσημερινῶν ἐπαρχιῶν ὀρμωμένους.

Μεταξὺ πολλῶν διασήμεων ὀνομάτων εἶδον τὸ τοῦ Victor Hugo, τοῦ Walter Scott, τοῦ Γαμβέτα, τοῦ δογματοποιοῦ Emile Augier. Μεταξὺ

δὲ τῶν ἐνηυμημάτων ὑπάρχει ἐν πιστῆριον, ὅπερ δ' αὐτοκράτωρ καὶ ἡ αὐτοκράτειρα τῆς Ῥωσσίας ἐδωρήσαντο εἰς τινὰ κάτοικον τοῦ Broeck, εἰς ἐγνωμοσύνην διὰ τὴν φιλοξενίαν, ἣν παρέσχε τῷ 1864 τῷ μεγάλῳ δούκῃ Νικολάῳ Ἀλεξάνδρου-βιτς.

Ἐν τοῖς ἐνδόξοις ἐπισκέπταις τοῦ Broeck καταλέγονται ὡσαύτως ὅ τε αὐτοκράτωρ τῆς Ῥωσσίας Ἀλέξανδρος καὶ ὁ μέγας Ναπολέων. Ἡ ἐπιχώριος παράδοσις ἀναφέρει ὅτι θελήσαντες ἀμφότεροι νὰ ἴδωσι τὸ ἐσωτερικὸν οἰκίας τινός, ὑπεχρώθησαν πρὶν ἢ εἰσελθῶσι νὰ φορέσωσι χονδράς περικνημίδας μαλλίνας κομισθείσας ὑπὸ τῆς ὑπηρετρίας, ἵνα μὴ τὸ ἔδαφος τῆς οἰκίας ῥυπανθῇ ὁπωσδήποτε ἐκ τῶν ὑποδημάτων τῶν. Δὲν δύναμαι νὰ βεβαιώσω τὸ γνήσιον τῆς διηγήσεως ταύτης, γινώσκω ὅμως, ὡς ἀνέγνω, ἐν τοῖς ἀπομνημονεύμασι τοῦ ταξιδίου τοῦ Ναπολέοντος ἐν Ὀλλανδίᾳ, ὅτι οὗτος δυσηρεστήθη ἐν Broeck ἰδὼν τὰς δύο ἐρήμους ἀνθρώπων, αὐτοὺς δὲ κεκλεισμένους ἐν ταῖς οἰκίαις τῶν καὶ θεωμένους αὐτὸν ὕπνου τῶν ὕλων, ὡς εἰ ἤθελον νὰ τὸν ἐπιβλέπωσι καὶ ἐμποδίσωσιν οὕτω ἀπὸ τοῦ νὰ ῥυπάνῃ τὰς κυκλίδας τῶν κήπων.

Καὶ ὁ αὐτοκράτωρ Ἰωσήφ ὁ Β' ἐπεσεφθῆ τὸ Broeck, ἀλλὰ, καθ' ἃ διηγούνται, εἰς οὐδεμίαν οἰκίαν ἠδυνήθη νὰ εἰσελθῇ, ἅτε μὴ ἐφοδιασθεὶς διὰ συστατικῶν ἐπιστολῶν. Ἐπειδὴ δὲ ὑπακυστῆς τις ἐπέμενε παρὰ τῷ κυρίῳ οἰκίας τινός· «Δὲν γνωρίζω παντάπασιν τὸν αὐτοκράτορά σας, ἀπεκρίθη ὁ ἄνθρωπος τοῦ Broeck» καὶ ἂν ἦτο ἀκόμη καὶ ὁ δῆμαρχος τοῦ Ἀμστελδάμου αὐτοπροσώπως, δὲν θὰ ἐδεχόμην ποσὼς πρόσωπον, τὸ ὁποῖον δὲν γνωρίζω.

Ἐπισκεφθεὶς τὴν οἰκίαν καὶ τὸν κήπον, εἰσηλθὼν ἐντὸς μικροῦ ἐστιατορίου, ἐνθα νεῆνις ἄνευ πεδίων, ἐννοήσασα εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς τὰ σχήματά μου, μοὶ ἔφερε τυρὸν τοῦ Edam, ὡὰ καὶ βούτυρον, ὧν ἕκαστον ἦν κεκαλυμμένον διὰ σκεπάσματος ἐκ πορσελάνης, ἐπροστατεύετο διὰ μικροῦ δικτύου ἐκ σύρματος καὶ ἐκρύπτετο ὑπὸ κεντητῶν καὶ κατὰλευκον χειρόμακτρον. Ὑστερον συνοδευόμενος ὑπὸ παιδὸς, μετ' οὗ συνεννοούμενην διὰ σχημάτων, μετέβην νὰ ἐπισκεφθῶ κτῆμά τι.

Πλείστοι ἄνθρωποι, οἵτινες παρ' ἡμῖν φέρουσι μεταξωτὸν πῖλον καὶ χρυσοῦν ὠρολόγιον, στεροῦνται δωματίων οὕτω καθαρῶν καὶ διακεκοσμημένων ὡς τὰ βουστάσια τοῦ Broeck. Πρὶν ἢ εἰσελθετε, σπογγίζετε τὰ ὑποδήματά σας ἐπὶ ψιᾶθου πρὸ τῆς θύρας ἐκτεινομένης. Ἐὰν τὸ λησμονήσητε, οὐδόλως στενοχωροῦνται ὅπως σᾶς ἀνακαλέσωσιν εἰς τὴν τάξιν. Οἱ στάβλοι εἰσὶν ἐστρωμένοι διὰ πλίνθων διαφόρων χρωμάτων καὶ ἐκτάκτου καθαριότητος, τὰ παράθυρα αὐτῶν φέρουσι παραπετάσματα ἐκ μουσελίνης καὶ ἀνθοδοχεῖα. Αἱ φάνται εἰσὶ κεχρωματισμέναι, αἱ

ἀγελάδες καθαρῶταται, ἐκτενισμέναι καὶ πλυμέναι.

Ὅπως ἀπομακρύνωσιν ἀπ' αὐτῶν πάντα ῥυπον, ἀνασύρουσι τὴν οὐρὰν τῶν διὰ σχοινίου ἀνηρητημένου ἐκ τῆς στέγης. Ὅχετος διερχόμενος διὰ τοῦ στάβλου παρασύρει ἀδιακόπως τὰς ἀκαθαρσίας. Ἐξαιρουμένων τῶν ὑπὸ τῶν κτηνῶν κατεχομένων τόπων οὐδαμοῦ βλέπει τις ἐν κάρφῳ ἢ μίαν κηλίδαν. Ὁ ἄνθρωπος ἐν αὐτῷ τοσοῦτον εἶνε καθαρὸς, ὥστε κλείων τις τοὺς ὀφθαλμοὺς νομίζει ὅτι εὐρίσκεται ἐντὸς αἰθούσης. Τὰ δωμάτια τῶν χωρικῶν, τὸ γαλακτοποιεῖον ἐνθα κατασκευάζεται τὸ βούτυρον, αἱ αὐλαὶ, ἡ παρκαμικὰ γωνία, τὰ πάντα ἐν γένει εἰσὶν ἐπίσης καθαρὰ καὶ στίλβοντα.

Πρὶν ἢ ἀπέλθω αὐθις εἰς Ἀμστελδάμον, περιήλθον ἄπαξ ἔτι τὸ χωρίον. Προσεῖχον ὅπως κρύψω τὸ σιγάρον μου, ὅτε γυνή τις με χρυσῶν διάδημα με παρετήρει ἐκ τοῦ παραθύρου. Διήλθον διὰ δύο ἢ τριῶν λευκῶν γεφυρῶν, ὠθήσα διὰ τοῦ ποδὸς μικρὰς τινὰς λέμβους, ἔστην ὀλίγον πρὸ τῶν ἀστειοτέρων οἰκισκῶν, καὶ ἀκολούθως μὴ βλέπων κανένα μῆτε εἰς τὰς δύο, μῆτε εἰς τοὺς κήπους, ἐπανελάθον τὸν ἐρημικὸν δρόμον μου μετ' αὐτὸν τῆς ὀλίψεως, ἣν ἀφίνει ἐν τῇ καρδίᾳ πᾶσα μεγάλη περιέργεια ἱκανοποιουμένη. Σ. Σ.

Καὶ αἱ ἐλάχισται στιγμαὶ ἔχουσιν ἀξίαν, διότι ἡ καλὴ χρῆσις αὐτῶν τὰ μέγιστα συντελεῖ πρὸς ἐπιτελεῖν σπουδαίων σκοπῶν· μία μόνον ὥρα καθ' ἑκάστην, ἀφαιρουμένη ἐξ ἀσκόπων ἀσχολιῶν, ἀρκεῖ ὅπως κατασταθῇ πᾶς ἄνθρωπος κοινῆς διανοίας κάτοχος ἐπιστήμης τινός, ἐπίσης ἀρκεῖ ὅπως μεταβάλλῃ ἐντὸς ἑκάτῃ ἔτην ἀμαθὴ ἄνθρωπον εἰς πεπαιδευμένον. Δὲν πρέπει νὰ παρέλθῃ ἄκαρπος ὁ πολυτίμιος χρόνος, οἱ δὲ καρποί του εἰσὶν ἡ αὐξήσις τῶν γνώσεων, ἡ καλλιέργεια ἐναρέτου τινός ἀρχῆς καὶ ἡ ἐνίσχυσις καλῶν ἔξσεων. Ὁ ἱατρὸς Μάσσων Γουὶν μετέφρασε τὸν Λουκρέτιον μεταβαίνων ἐφ' ἀμάξης εἰς τοὺς ἀσθενεῖς του. Ὁ Δαγισὼ, μέγας σφραγιδοφύλαξ τῆς Γαλλίας, συνέγραψε σοφὸν καὶ ὀγκῶδες βιβλίον, χρησιμοποιοῦν τὰς ὀλίγας στιγμάς, αἵτινες παρέχονται μετὰ τὴν εἰδοποίησιν ὅτι τὸ γεῦμα εἶνε ἕτοιμον καὶ πρὶν συναθροισθῶσιν ἅπαντες οἱ συνδαιτυμόνες. Ὁ Μπούριτ κατάρθρωσε νὰ μάθῃ δεκαοκτὼ ἀρχαῖας καὶ νέας γλώσσας καὶ εἰκοσιδύο εὐρωπαϊκὰς διαλέκτους, ἐνθ' εἰργάζετο ὡς σιδηρουργός, ἤρνετο δὲ τὴν δύναμιν τῆς εὐφυΐας, καὶ ἀπέδιδε τὰς προόδους του εἰς τὴν καλὴν χρῆσιν τῶν μεταξὺ ὠρισμένων ἀσχολιῶν διεσπαρμένων στιγμῶν. Ἡ τοῦ πλούτου σπατάλη δύναται νὰ διορθωθῇ διὰ τῆς μελλούσης φειδοῦς, ἀλλὰ τίς δύναται νὰ εἴπῃ· «Θέλω ἀναπληρώσει τὴν σημερινὴν ἀπώλειαν χρόνου λαμβάνων ἐκ τῆς αὐριγῆς ἡμέρας!»

Τὰ γραφεῖα τοῦ

ΚΗΡΥΚΟΣ ΤΗΣ ΝΕΑΣ ΥΟΡΚΗΣ

Ὁ ἰδιοκτήτης τῆς μεγαλειτέρας ἐφημερίδος τῆς Ἀμερικῆς, ἴσως καὶ τοῦ κόσμου ὅλου, τῆς «New York Herald» ἠγόρασε πρὸ ἑτῶν ἐν τῇ ὁδῷ Broadway, ἥτις εἶνε διάσημος ἐν Νέᾳ Ὑόρκῃ, ὅπως ἡ Strand ἐν Λονδίῳ καὶ ἡ Rivoli ἐν Παρίσι, οἰκόπεδα ἀντὶ φράγκων 3,750,000, ὅπου ἔκτισε τὸ γραφεῖον τῆς ἐφημερίδος του, δαπανήσας εἰς τὴν οἰκοδομὴν ταύτην φράγκα 1,250,000, ἥτοι ἐν ὅλῳ 5,000,000 φράγκα! Τί λέγουσιν οἱ ἐν Ἑλλάδι ἀναγνώσται· μας διὰ τὰ ἔξοδα ταῦτα τῆς ἐγκαταστάσεως ἐνός ἐφημεριδογράφου; Ἡ ἐσωτερικὴ διακόσμησις τῶν γραφείων τούτων, ἡ μᾶλλον τοῦ παλατιοῦ τούτου τοῦ Κήρυκος, εἶνε κατὰ πάντα ἀνταξία τῆς ἐξωτερικῆς λαμπρότητος αὐτοῦ. Ὑπόγεια πατώματα, ἀερίζονα κάλλιστα, διαδέχονται ἀλλήλα, ἐξήκοντα δὲ πόδας κάτωθεν τῆς ἐπιφανείας τῆς γῆς ἐνεργοῦσι τὰ τρία μεγάλα ἀτμοκίνητα πιεστήρια, ἅτινα καθ' ἑκάστην ἐσπέραν ἐκτελοῦσι τὸ γιγάντειον αὐτῶν ἔργον, νὰ παραδίδωσιν εἰς τὸ κοινὸν ὑπὲρ τὰς 100,000 ἀντιτύπων τοῦ Κήρυκος. Εἰς τὸ ἰσόγειον πάτωμα εὐρύτατα γραφεῖα συγκοινωνοῦσι πρὸς τὴν ὁδὸν διὰ πυλῶν, δι' ὧν ἀφίνεσται ἐλευθέρως καὶ πλατεῖα ἡ εἴσοδος καὶ ἔξοδος εἰς τὸ κοινόν, ὅπερ εἶνε πολυαριθμώτατον. Ἐκεῖ βλέπει τις διακοσμήσεις δαπανηροτάτας, αἵτινες θὰ ἤρμπον εἰς τὸ πλουσιώτερον τραπέζιτικόν κατὰστημα. Ἀπανταχοῦ σаниδῶματα τῶν τοίχων καὶ κορωνίδες τορευταί, τράπεζαι μαρμαρίναι καὶ χρυστάλλιναι, καὶ δάπεδα κολλητὰ πολύχρωμα. Ἐκεῖ εὐρίσκεται ὁ διευθυντὴς τοῦ βιομηχανικοῦ μέρους, οἱ ταμίαι, οἱ ὑπάλληλοι τοῦ γραφείου τῶν ἀγγέλων καὶ τοῦ τῶν συνδρομῶν, καὶ οἱ ἐπὶ τῆς πωλήσεως τῆς ἐφημερίδος. Ὅλοι οὗτοι συναποτελοῦσι στρατὸν ὀλόκληρον· τὰ δ' ἐπίλοιπα μέρη τῆς οἰκοδομῆς, οἷον τὰ γραφεῖα τῆς διευθύνσεως, αἱ αἰθούσαι τῆς συνδιαλέξεως καὶ αἱ βιβλιοθήκαι, ἔχουσι μέγεθος καὶ κομψότητα ἀνάλογον πρὸς τὸν προορισμὸν αὐτῶν. Ὁ Κήρυξ, ὅστις σήμερον ἔχει τόσον λαμπρὸν οἶκον, ἐγεννήθη πρὸ πενήκοντα ἑτῶν ἐντὸς ὑπογείου, ὅπου ὁ ἰδιοκτήτης του δὲν εἶχεν ἄλλο κάθισμα ἐκτὸς ἐνός καὶ μόνου, καὶ τοῦτου σκοληκοθρόνου, σάνιδα ἐπεστηριγμένην ἐπὶ δύο βαρελίων ἀλεύρου διὰ γραφείου, καὶ κεφάλαιον ἐκατοντάδα περίπου δολλαρίων, τὰ ὁποῖα μόλις ἐπῆρκον εἰς τὴν πρόοδον τῆς ἐπιχειρήσεως ἐπὶ μίαν ἑβδομάδα. Ἦτο δὲ ὁ ἰδιοκτήτης οὗτος καὶ ἐκδότης καὶ συντάκτης συγχρόνως... καὶ ὅλα τὰ ἄλλα, ἐκτὸς τοῦ τυπογράφου. Τὸ καθαρὸν ἐτήσιον εἰσόδημα τῆς ἐφημερίδος ταύτης ἀναβαίνει σήμερον εἰς φράγκα 1,500,000!

[Revue Britannique]

N*

ΟΙ ΔΥΟ ΦΤΩΧΟΙ

Διὰ τὸ carnet τῆς Κυρίας Β. Δ.

Σὲ μίαν γωνίαν περαστικῇ
Γέρος φτωχὸς εἶχε καθίσει.
Κόσμος πολλὸς περὶ ἀπὸ 'κεῖ,
Καὶ ἴσως θὰ τὸν ἐλεήσῃ
Καμικά ψυχῇ, ποῦ ἔχει μάθει
Νὰ συμπονεῇ τὰ ξένα πάθη.

Σὲ λίγῳ ὅλος προσοχῇ
Ἐφ' ἐκεῖ τὰ βήματά του
Κε' ἄλλος φτωχός.—Τὸν δυστυχῆ!
Μὲ ὅλη τὴ νεότητά του
Σ' τὸ φῶς του ἔχει μαῦρην σκέπη...
Εἶνε τυφλὸς, τυφλός· δὲν βλέπει!

Ἀχ! τί ζευγάρι ὀλιθερό!
Τὰ νεῖα τὰ δυστυχισμένα
Κε' ἀπὸ τὸν ἄγριο καιρὸ
Τὰ γηρατειὰ τὰ μαρμαρένια
Βλέπει ἐκεῖ ὅποιος περνᾷ
Νὰ ζητιανεύουν πλάϊ, πλάϊ.

Ὅμως καθεὶς τὰ γηρατειὰ
Τὰ χλονοσκέπαστα λυπάται,
Σ' τὸν γέρον ῥίχνουν μὴ ματιά
Καὶ ἐλεῶντες οἱ διαβάται.
Καὶ οὔτε ἕνας τους δὲν δίνει
Εἰς τὸν τυφλὸ ἐλεημοσύνη.

Μὲ πονεμένη τὴν καρδίαν
Ἀνασηκόνεται νὰ πάη...
Ἀχ! ὅτ' ἀπῆλθε τὴ βραδεῖαν
Καὶ σήμερον χωρὶς νὰ φάη...
—Αὐτὸ τοὺς ἄλλους τί πειράζει;
Καὶ ὁ τυφλὸς ἀναστενάζει.

Μὰ ἔφαγον κάποιος ζῆτ' ἔ
Μὲς τὴν παλάμη νὰ τοῦ δώσῃ
Χορμάτα λίγα, μ' ἀρκεῖα
Ἐνα φῶμι γιὰ νὰ πληρώσῃ:
—Σοὺ εὐχετῇ ἡ φτωχὴ καρδιά μου
Τιμὰς καὶ δόξαις, ἄρχοντά μου!

Εἶπεν ἐκεῖνος, ἐπειδὴ
Τυφλὸς ποῦ ἦτον δὲν ἠμποροῦσε
Μὲ δάκρυα χαρὰς νὰ δῇ
Πῶς σπλαγγνικὰ τὸν ἐλεῶσε
Ὁ γέρος—ἐλεῶντας πάλι
Καθὼς τὸν ἐλεῶσαν ἄλλοι...

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΔΡΟΣΙΝΗΣ

ΔΑΝΕΙΟΝ ΠΝΕΥΜΑ

Μεταξὺ δύο πρώην βουλευτῶν:

—Θὰ ἀνησυχῇς ὀλίγον, φίλτατε Σ... μὴν ἀποτύχῃς κατὰ τὰς προσεχεῖς ἐκλογάς, γιὰτὶ εἰς ὅλην τὴν περίοδον δὲν ἄνοιξες οὔτε μίαν φορὰ τὸ στόμα.

—Τί λές, φίλε μου; Ἀνημονεῖς ὅτι ὁσάκις ἤσουν σὺ 'ς τὸ βῆμα, ἐγὼ ἄνοιγα διαρκῶς τὸ στόμα... ἀπὸ τὸ χασμουρητό.

Πρὸ τινῶν ἡμερῶν πυρκαϊὰ ἐξερχάμην ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ κ. Δ*, ὅστις ἐντρομος ζῆτε βοήθειαν, φωνάζων: Φωτιά, φωτιά! Ἀλλ' οὐδεὶς φαίνεται.
—Τί διάβολο! λέγει τότε ἐν ἀγανακτήσει ὁ

κ. Δ*, τρεῖς ὑπερέτριαις ἔχω εἰς τὸ ὁπῆτι, καὶ οὕτε ἓνας πυροσβέστης δὲν ἔβρισκεται ἐδῶ!

* *

Ἐν τῷ ἀτμοπλοίῳ τῆς Σύρου.

Ὁ πλοίαρχος βλέπει δύο ἐπιβάτας, ἀγαθοὺς Ἀμοργίνους, φέροντας ἐπ' ὤμου τὰς ἀποσκευάς των, ἐνῶ τὸ ἀτμοπλοῖον ἔπλεεν ἐν μέσῳ πελάγους.

— Τί σηκώνετε σῆς ἀκόμῃ τὰ πράγματα σας καὶ δὲν τὰ ἀκουμπάτε 'ς ἓνα μέρος!

— Ἄμ' βλέπουμε πῶς εἶνε τὸ βαπόρι πολὺ βαρεῖα φορτωμένο, καὶ δὲ θέλουμε νὰ τὸ φορτώσουμε καὶ τὰ ἴδια μας.

* *

Προχθὲς φιλόσοφος τις τῶν Χαυτείων, ἐξομολογούμενος τὴν δυσάρεστον του οἰκονομικὴν κατάστασιν πρὸς συνάδελφον πάστορα ἐκ τῆς αὐτῆς ἀσθενείας, κατέληξεν εἰς τὸ ἐξῆς μεγαλολοικὸν συμπέρασμα:

— Καὶ τὸ κακὸν, ἀδελφὲ, ὅτι ἡμεῖς ἴσα, ἴσα στερούμεθα, ποῦ ἔχομε τὴν μεγαλειτέρα ἀνάγκη ἀπὸ χρέηματα.

ΑΛΗΘΕΙΑΙ

* * * Ἡ πρώτη τοῦ βίου ἡμῶν τεσσαρκονταετηρὴς παρέχει τὸ κείμενον, ἡ δὲ ἐπομένη τριακονταετηρὴς τὰ σχόλια, τὰ ἐρμηνεύοντα τὴν ἀληθῆ τοῦ κειμένου ἔννοιαν καὶ συνάφειαν, τὸ ἦθος καὶ τὰς ἀποχωρῶσαις αὐτοῦ. Τὰ τελευταῖα τοῦ βίου ἔτη ὁμοιάζουσι πρὸς τὸ τέλος χοροῦ προσωποφύρων, ἐν ᾧ οἱ χορεύσαντες ἀποτίθενται τὰς προσωπίδας. Τότε μάλιστα νοοῦμεν, ὁποῖοί τινες ἦσαν οἱ ἄνθρωποι, πρὸς οὓς διὰ παντὸς τοῦ βίου διετελοῦμεν εἰς ἐπαφὴν· διότι οἱ χαρακτῆρες ἀπεκαλύφθησαν, αἱ πράξεις ἀπῆνεγκαν τοὺς καρποὺς αὐτῶν, τὰ ἔργα ἐτιμώθησαν κατ' ἀξίαν, τὰ φαντάσματα δὲ καὶ αἱ ψευδεῖς εἰκόνες διεσκεδάσθησαν ὥσπερ καπνός. Πρὸς πάντα δὲ ταῦτα ἀπηρεῖτο χρόνος μακρότερος.

* * * Συνήθως καλεῖται ἡ μὲν νεότης ἡ εὐδαιμων περίοδος τοῦ βίου, τὸ δὲ γῆρας ἡ λυπηρά. Τοῦτο θὰ ἠλήθευεν, ἐάν ἦσαν ἱκανὰ τὰ πάθη νὰ καταστήσωσι τὸν ἄνθρωπον εὐδαίμονα. Ἡ νεότης παραφέρεται ὑπὸ τῶν παθῶν, ἀρυσμένη ἐν τεύθειν ὀλίγην ἡδονὴν, πολλὴν δὲ λύπην. Τὸ γῆρας δὲν ἐνοχλεῖται ὑπὸ παθῶν, διατελεῖ ἥσυχον, προσλαμβάνει δὲ καὶ χαρακτῆρα θεωρητικόν, διότι ἡ γνῶσις ἀπαλλάσσεται παντὸς δεσμοῦ, γίνεται ἐλευθερία καὶ λαμβάνει ὅλον τὸ κράτος. Ἐπειδὴ δὲ αὕτη καθ' ἑαυτὴν ἡ γνῶσις εἶναι ἄλυπος, ἀποβαίνει καὶ ἡ συνειδήσις τρῶσιν εὐδαιμονοστέρα, ὅσῳ μᾶλλον ἐπικρατεῖ καὶ προτερεύει. Ὁ κατὰ νοῦν ἀναπολὼν, ὅτι πᾶσα ἀπόλαυσις εἶναι ἀρνητικὴ, πᾶς δὲ πόνος θετικὸς, πείθεται, ὅτι τὰ μὲν πάθη οὐδένα καθιστῶσιν εὐδαίμονα, τὸ δὲ γῆρας οὐδενὶ τρόπῳ εἶναι οἴκτου ἄξιον, ὡς ἀδυνατοῦν νὰ ἀπολαύῃ ἐνίων ἐκ τῶν

ἡδονῶν. Τῷ ὅντι, πᾶσα ἡδονὴ εἶναι ἀποπληρωσις μιᾶς χρείας· ὁ δὲ λυπούμενος, ὅτι, πᾶσα χρείας τῆς χρείας, ἐπιάσκατο ἡ ἡδονή, ὁμοιάζει τοῖς λυπούμενοις, ὅτι δὲν δύνανται πλέον νὰ φάγωσιν, ἀφ' οὗ ἐκόρεσται τὴν πείναν αὐτῶν, ἢ ὅτι πρόκειται νὰ γρηγορήσωσιν, ἀφ' οὗ ἐκοιμήθησαν ὕπνον βαθύν. Ἡ νεότης εἶναι ἡ περίοδος τῆς ἀνησυχίας, τὸ δὲ γῆρας ἡ τῆς ἡσυχίας. Ὁ πᾶς ὁρέγει τὰς χεῖρας εἰς πάντα τὰ κύκλω αὐτοῦ, ἅτινα ἐρεθίζουσι τὰς αἰσθησεις του· σφοδρότερον ἐρεθίζεται ὁ νέος, ὁ διὰ τῆς φαντασίας μεγελοποιῶν τὰ ἐπιτήγεια, καὶ παραφερόμενος ὑπὸ πόθου, ἀφαιροῦντος αὐτὸν τὴν ἀταραξίαν ἐκείνην, ἧς ἄνευ ἡ εὐδαιμονία ἀνέφικτος. Ἐν τῷ γῆρατι ὁ σάλος ἐκόπασε, διότι τὸ αἶμα ἀποβάλλει τὴν θερμότητά, τὰ αἰσθητήρια ὅργανα ἐρεθίζονται ὀλιγώτερον, ἡ πείρα ἐλέγχει τὴν ἀληθῆ ἀξίαν πραγμάτων καὶ ἡδονῶν, διεσκεδάσθησαν δὲ τὰ φαντάσματα, ἅτινα περιεκάλυπτον τέως καὶ παρεμβόρουν τὴν ἀπρόληπτον καὶ ἀκραίωτῇ τῶν πραγμάτων θεωρίαν· ἡ ἐπελθοῦσα ἡσυχία εἶναι τὸ κύριον συστατικὸν τῆς ἐπιγείου εὐδαιμονίας, καὶ δὴ αὕτη ἡ εὐδαιμονία.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Ἡ Γυναῖκες ἱατροὶ ὑπάρχουσι πολλὰ ἐν ταῖς Ἡνωμέναις Πολιτείαις. Ἐσχάτως ἡ μίς Mary Allen, νέα δοκτορίς ἀνήκουσα εἰς τὴν αἵρεσιν τῶν κοινῶν, λαβοῦσα τὸ πτυχίον τῷ 1876 ἐν τῇ Γυναικείᾳ ἱατρικῇ Σχολῇ τῆς Πενσυλβανίας, διωρίσθη εἰς τὴν θέσιν δημοτικοῦ ἱατροῦ καὶ συνάμα καθηγητοῦ τῆς φυσιολογίας καὶ ὑγιεινῆς ἐν τῇ σχολῇ Wassar τῆς πολιτείας τῆς Νέας Ὑόρκης. Ἡ σχολὴ αὕτη εἶνε ἐκπαιδευτήριον νεανίδων, ἰδρύθη δὲ τῷ 1861 ὑπὸ τοῦ φιλομούσου ζυθοπώλου Wassar, διελθέσαντος πρὸς τοῦτο γενναιοφρόνως 500,000 δολλαρίων, ἥτοι 2 1/2 ἑκατομμυρίων φράγκων.

Κατὰ πᾶν ἔτος τετρακόσιαι νεάνιδες, προσαγόμεναι ἐκ πασῶν τῶν πολιτειῶν τῆς Ὁμοσπονδίας, γίνονται δεκταὶ ἐν τῇ σχολῇ ὅπως λάβωσι τελείαν ἐκπαιδευσιν, ἀδμοῖαν πρὸς τὴν παρεχομένην ἐν τοῖς ἀρίστοις ἐκπαιδευτηρίοις τῶν ἀρρένων, κατὰ τὴν ῥητὴν παρὰγγελίαν τοῦ δωρητοῦ.

Ἀπὸ πολλῶν ἡδὴ ἐτῶν ἐν ταῖς Ἡνωμέναις Πολιτείαις συνέρχεται κατ' ἔτος τὸ συνέδριον τῶν παγίων ἀνδρῶν. Ἐφέτος ἐπιτήδειός τις κερδοσκοπὸς ἀπεφάσισε νὰ διοργανώσῃ ἐν τῇ πόλει Saint-Louis σύνοδον τῶν χονδρότερον ἀνδρῶν καὶ τῶν μικροτέρων νάνων· προκηρύττει δὲ βραβεῖον χιλίων δολλαρίων εἰς ἐκείνους, οἵτινες θὰ κριθῶσιν οἱ τελειότεροι εἰς τὰ δύο εἴδη ὡς ὅρον μόνον θέτει ὅτι πάντες οἱ διαγωνισθησόμενοι ὑποχρεοῦνται νὰ ἐκτεθῶσιν εἰς θέαν τῶν κληνιάων.

Εἰς ΑΝΑΓΝΩΣΤΗΣ.